

Kortlægning af professionshøjskolernes forskningsmiljøer

Rapport udarbejdet på vegne af Danske Professionshøjskoler
Februar 2025

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Indholdsfortegnelse

Resumé og potentialer	2
1. Indledning	4
1.1 Baggrund og formål	4
1.2 Tilgang og metode	4
1.3 Læsevejledning	5
2. Organisering og finansiering af FoU-miljøer	6
2.1 Organisering af FoU-miljøerne	6
2.2 Finansiering af FoU-miljøerne	7
3. Årsværk og medarbejderkompetencer	8
3.1 Antal FoU-årsværk	8
3.2 Antal FoU-aktive medarbejdere med ph.d.-grad	9
4. Videnomsætning	11
4.1 Videnskabelige publikationer	11
4.2 Undervisningsmaterialer	12
4.3 Formidlingsprodukter	13
5. Ekstern finansiering	15
5.1 Omsætning af ekstern finansiering	15
5.2 Eksterne bevillingsgivere	16
6. Centrale forskningstematikker og styrkepositioner på tværs af FoU-miljøer	18
6.1 Centrale forskningstematikker på læreruddannelsesområdet	18
6.2 Centrale forskningstematikker på pædagoguddannelsesområdet	19
6.3 Centrale forskningstematikker på sygeplejerskeuddannelsesområdet	19
6.4 Centrale forskningstematikker på socialrådgiveruddannelsesområdet	20
7. Vidensamarbejde	22
7.1. Et samlet overblik over vidensamarbejdet	22
7.2 Samarbejde på tværs af FoU-miljøer på professionshøjskolerne	23
7.3 Eksterne samarbejdsrelationer	25
Bilag A. Metodebilag	28
A.1 Kvantitative data fra <i>Fremtidens Forskningsindikatorer</i>	28
A.2 Kvalitative data fra interviews med forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer	30
Bilag B. Tabeller og figurer der henvises til i rapporten	32
Bilag C. Medarbejderkapacitet på tværs af FoU-miljøer	37

Resumé og potentialer

På opdrag af Danske Professionshøjskoler har Rambøll Management Consulting gennemført en kortlægning af forskning og udvikling (FoU) knyttet til de fire store velfærdsuddannelser – lærer-, pædagog-, sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsen – på de seks danske professionshøjskoler. Formålet har været at tilvejebringe et solidt og samlet videngrundlag, som kan informere det strategiske arbejde med at udvikle FoU-miljøerne og samarbejdet i professionshøjskolesektoren.

Kortlægningen fokuserer på forhold som antallet af FoU-årsværk, medarbejderkompetencer, videnomsætning, ekstern finansiering, centrale forskningsdagsordener og samarbejdsrelationer inden og uden for professionshøjskolesektoren. Datagrundlaget består primært af kvantitative 2023-data tilvejebragt af de enkelte professionshøjskoler. For at skabe et mere dybdegående og formativt datagrundlag er de kvantitative data suppleret med data fra en interviewundersøgelse med forskningsledere med ansvar for de relevante FoU-miljøer samt med forskningsdirektører/-chefer fra hver professionshøjskole. Dertil er der gennemført en mindre interviewundersøgelse med fokus på læringspunkter relateret til professionshøjskolernes samarbejde om videntcentre.

Med hensyn til **bemanding og medarbejderkompetencer** viser kortlægningen, at læreruddannelsesområdet er markant det største blandt de fire uddannelsesområder, både for så vidt angår FoU-årsværk og antal medarbejdere med ph.d.-grader. I 2023 var 48 pct. af alle FoU-årsværk på tværs af de fire uddannelsesområder knyttet til læreruddannelsen. Læreruddannelsesområdet var en politisk prioritet, da professionshøjskolesektoren i 2013 fik som lovbestemt formål at bedrive praksisnær og anvendelsesorienteret forskning og udvikling, og denne prioritering afspejledes således i den aktuelle fordeling af medarbejderkapacitet. Særligt sygeplejerskeuddannelsesområdet, men også i nogen grad pædagog- og socialrådgiveruddannelsesområdet, er underrepræsenteret, når vi sammenholder FoU-årsværk med uddannelsernes størrelse.

Den ulige bemanding afspejler sig også i **videnomsætning** i form af antallet af videnskabelige publikationer, undervisningsmaterialer og formidlingsaktiviteter. Videnomsætningen er størst i absolut forstand på læreruddannelsesområdet, men relativt til antallet af årsværk er sygeplejerskeuddannelsesområdet mest produktivt, når det kommer til videnskabelige publikationer og undervisningsmaterialer, og det samme er pædagoguddannelsesområdet, når det kommer til formidlingsaktiviteter.

Når det kommer til **ekstern finansiering**, fandt mere end halvdelen af omsætningen af ekstern finansiering til FoU-aktivitet i 2023 sted på læreruddannelsesområdet. Både på sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsesområdet udgjorde omsætningen af ekstern finansiering til FoU-aktivitet mindre end 10 pct. af den samlede omsætning på de fire uddannelsesområder. Omsætningen på pædagoguddannelsesområdet udgjorde ca. 30 pct.

Private fonde er en afgørende kilde til ekstern finansiering på alle fire uddannelsesområder. Finansiering fra tre private fonde – Novo Nordisk Fonden, LEGO Fonden og Villum Fonden – udgjorde i 2023 næsten halvdelen af den samlede omsætning af ekstern finansiering på godt 144 mio. kr. Ydermere kommer store dele af denne omsætning fra ganske få sektorprogrammer, herunder Naturfagsakademiet (NAFA) og Playful Learning-programmet.

På baggrund af interviews med forskningsledere med ansvar for de forskellige FoU-miljøer, identificerer kortlægningen de **centrale forskningstematikker**, som opleves at udgøre forskningsmæssige styrkepositioner i FoU-miljøerne på de enkelte professionshøjskoler. Selvom om der er variation i, hvad der forskes i, og hvad man oplever som styrkepositioner lokalt, er der også betydelige overlap og koblinger på tværs af FoU-miljøer i sektoren.

Der er en generel oplevelse blandt forskningsledere og -chefer af, at **vidensamarbejdet** i sektoren er positivt, og at det er blevet styrket de seneste år. På tværs af uddannelsesområder er det dog kun 8-12 pct. af publikationer, som er baseret på samarbejder inden for professionshøjskolesektoren. Der er større variation på tværs af uddannelsesområder, når det kommer til graden af eksternt samarbejde om publikationer. Hvor ca. 25 pct. af publikationer på lærer-, pædagog- og socialrådgiveruddannelsesområdet er baseret på samarbejder med aktører uden for sektoren, er det samme tilfældet for mere end 50 pct. af publikationerne på sygeplejerskeuddannelsesområdet.

Resultaterne fra kortlægningen afføder en række **potentialer** i forhold til at styrke kapacitets- og kompetenceudvikling af FoU-miljøerne:

#1 Styrket samarbejde omkring FoU på tværs af professionshøjskoler

En del af FoU-miljøerne i professionshøjskolesektoren er små, og selv de relativt store FoU-miljøer beror på et begrænset antal bærende medarbejdere og et begrænset finansielt grundlag, hvor få store eksterne bevillinger fylder forholdsvis meget. Kortlægningen viser, at samarbejdet omkring FoU på tværs af professionshøjskoler opleves som positivt og samtidigt, at samarbejdet omkring videnomsætning blandt professionshøjskolerne er forholdsvis begrænset. Det tyder derfor på, at der er et potentiale i at styrke samarbejdet på tværs af FoU-miljøer, hvilket både kan styrke kompetenceudvikling og give mulighed for specialisering i genstandsfeltet af den forskning, der bedrives lokalt.

#2 Styrket samarbejde omkring tværgående videncentre

I forlængelse af det første potentiale viser kortlægningen, at tværgående videncentre udgør en betydelig gevinst for de involverede FoU-miljøer i forhold til videndeling, kompetenceudvikling og mulighed for øget hjemtagning af ekstern finansiering til FoU-aktivitet. Etablering af nye og styrkelse af eksisterende videncentre kan således være en del af midlet til en generel styrkelse af FoU i professionshøjskolesektoren.

#3 Professionalisering af tilgang til hjemtagning af ekstern finansiering

Flere professionshøjskoler arbejder aktivt med at opbygge forskningsstøttefunktioner og sikre en koordineret og datadrevet tilgang til hjemtagning af ekstern finansiering. Foruden sådanne lokale indsatser kan en professionaliseret tilgang understøttes i samarbejde på tværs af professionshøjskolerne, hvor informationsdeling, koordinering og samarbejde omkring ansøgninger vil kunne understøtte, at professionshøjskolesektoren går efter de rette bevillingsmuligheder uden at bruge unødige ressourcer på at konkurrere om de samme bevillinger.

#4 Målrettet fokus på at skabe større bredde i puljen af bevillingsgivere

En professionalisering af tilgangen til hjemtagning af ekstern finansiering bør bl.a. indebære et fokus på at skabe større robusthed i den eksterne finansieringsbase, så FoU-miljøernes aktivitet bliver mindre afhængige af enkelte bevillingsgivere. I den forbindelse vil det bl.a. være relevant at have opmærksomhed på offentlige fonde og EU-puljer, som fylder relativt lidt blandt aktuelle bevillingsgivere.

1. Indledning

1.1 Baggrund og formål

Først fra 2013 fik professionshøjskolesektoren som lovbestemt formål at bedrive praksisnær og anvendelsesorienteret forskning og udvikling (FoU).¹ Det betyder, at de lokale FoU-miljøer på professionshøjskolerne har været under stor udvikling det seneste årti. Det samme har samarbejdsrelationerne på tværs af professionshøjskoler, og et øget fokus herpå afstedkommer behov for et samlet vidensgrundlag om bl.a. forskningskapacitet og (lokale) tematiske styrkepositioner i sektoren.

Et sådant samlet videngrundlag foreligger endnu ikke, og derfor har Danske Professionshøjskolars Rektorkollegie besluttet, at der skal gennemføres en kortlægning af FoU-miljøerne koblet til de fire store velfærdsuddannelser: lærer-, pædagog-, sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsen. Denne beslutning skal bl.a. ses i lyset af en øget politisk opmærksomhed på professionshøjskolesektoren og de specifikke velfærdsuddannelser, samt regeringens udspil til en reform af de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser, som åbner muligheden for nye praksisrettede professionsmasteruddannelser.²

Kortlægning blev udbudt som en konsulentopgave med det formål at tilvejebringe et solidt og samlet videngrundlag for FoU-miljøerne på de fire store velfærdsuddannelser på hver af de seks professionshøjskoler og samlet for sektoren.

Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) blev udpeget til at gennemføre kortlægningen. Kortlægning er gennemført i perioden august 2024 til januar 2025.

1.2 Tilgang og metode

Kortlægningen skal tilvejebringe et samlet videngrundlag om bl.a. antal årsværk, medarbejderkompetencer, videnomsætning, ekstern finansiering, centrale forskningsdagsordener og samarbejdsrelationer. Kortlægningen er baseret på følgende datakilder:

- **Kvantitative data på de fire store uddannelsesområder indrapporteret af hver professionshøjskole.** De indrapporterede data er del af *Fremtidens Forskningsindikatorer*. Fremtidens Forskningsindikatorer er et samarbejde mellem de seks professionshøjskoler og Uddannelses- og Forskningsstyrelsen omkring de indikatorer, som professionshøjskolernes FoU-aktiviteter skal måles og rapporteres på fremover. Som noget nyt er 2023-data på udvalgte indikatorer blevet uddannelsesaffilieret, hvormed det er muligt at beregne FoU-aktivitet på det enkelte uddannelsesområde på den enkelte professionshøjskole. Da det ikke tidligere har været gjort, må de 2023-data, som ligger til grund for de kvantitative beregninger præsenteret i nærværende rapport, betragtes som et prøvetræk med dertilhørende datausikkerheder vedrørende særligt uddannelsesaffiliering. Samtidigt er det dog væsentligt at bemærke, at de kvantitative data præsenteret i rapporten, herunder data vedr. årsværk, ekstern finansiering og publikationer, overordnet svarer til de data, institutionerne selv har behandlet, valideret og indrapporteret til Danmarks Statistik og samlet i Professionshøjskolernes Videnregnskab 2023.³ Datasættet er i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende kortlægning viderebehandlet og beriget, hvormed de professionshøjskolespecifikke data er disaggregeret til hver af de fire store velfærdsuddannelser.⁴
- **Supplerende interviewrunde på alle professionshøjskoler.** For at supplere det kvantitative datatræk (beskrevet ovenfor) har Rambøll gennemført interviews med tre til fem forskningsledere knyttet til de fire store velfærdsuddannelser og en forskningsdirektør/-chef fra hver professionshøjskole.⁵ Der er i alt gennemført 30 interviews.

¹ Se "Forskning og udvikling på professionshøjskolerne", Danske Professionshøjskoler, august 2024.

² Se "Professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser til fremtiden". Regeringen, oktober 2024.

³ Se <https://xn--danskeprofessionshjskoler-xtc.dk/forskning-paa-professionshoejskolerne/>

⁴ Denne ekstra databehandling er sket som led i professionshøjskolernes interne proces med udvikling af fremtidens databeredskab for FoU, som er del af en igangværende proces med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. Data er behandlet, valideret og indrapporteret af de enkelte professionshøjskoler og UC Viden-enheden, og følger den proces og de retningslinjer, som Netværk for Direktører med Ansvar for Forskning (NDAF) gennem Arbejdsgruppen for fremtidens forskningsindikatorer og i samarbejde med Ressource- og administrationsudvalget (RADU) har besluttet.

⁵ De enkelte professionshøjskoler har selv udpeget de relevante interviewpersoner.

Formålet med denne interviewundersøgelse har været at understøtte indkredsningen af særlige styrkepositioner og tematiske fokusområder inden for de fire store velfærdsuddannelser på tværs af professionshøjskolerne. Samtidigt har interviewrunden gjort det muligt at berige 2023-prøvetrækket med mere dybdegående viden om forskningsvolumen, -kapacitet og -kompetence samt om, hvorvidt der opleves at være sket en markant udvikling lokalt fra 2023 til 2024. Data fra interviewrunden er tænkt til at kunne belyse overordnede tendenser og aspekter, ikke til at tilvejebringe eksakte datapunkter.

Som nævnt er der politisk fokus på de fire store velfærdsuddannelser, og det er derfor blevet prioriteret, at kortlægningen skal fokusere på FoU-aktivitet inden for disse fire uddannelsesområder. Denne tilgang betyder imidlertid, at kortlægning ikke giver et retvisende sammenligningsgrundlag af den samlede FoU-aktivitet på tværs af professionshøjskoler. Der er betydelig variation i den andel af FoU-aktivitet, som på den enkelte professionshøjskole ligger uden for de fire store uddannelsesområder. F.eks. er Professionshøjskolen UCN (UCN) og UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole (UCL) begge både professionshøjskoler og erhvervsakademier, og en betydelig del af disses institutioners FoU-aktivitet er inden for digitalisering, byggeri, industri og erhvervsforskning. Også VIA har større forskningsindsatser inden for bl.a. byggeri, klima og vandteknologi.

Et andet opmærksomhedspunkt er, at professionshøjskolerne er organiseret forskelligt med hensyn til, hvorvidt FoU-miljøerne kobler sig til de enkelte uddannelsesområder eller til bredere områder, som går på tværs af f.eks. uddannelser på sundhedsområdet (mere herom i kapitel 2). Det betyder, at det for nogle professionshøjskoler har været vanskeligt at indrapportere de uddannelsesaffilierede data, og at disse i nogen grad beror på estimer. Med hensyn til interviewundersøgelsen betyder det, at Rambøll for nogle professionshøjskoler har interviewet uddannelsesledere, som er ansvarlige for FoU-miljøer, der ikke én til én svarer til de enkelte uddannelsesområder, hvilket giver et datagrundlag, som ikke altid er direkte sammenligneligt på tværs af professionshøjskoler.

Samlet set giver kortlægningen overblik over professionshøjskolesektorens samlede forskningskapacitet inden for og på tværs af de fire store uddannelsesområder samt over, hvordan denne kapacitet er fordelt på de seks professionshøjskoler. Sammenligning af FoU-miljøernes kapacitet på tværs af professionshøjskoler skal dog tages med forbehold for variation i professionshøjskolernes størrelser, forskningsområder og organisering.

1.3 Læsevejledning

Foruden denne indledning indeholder rapporten seks kapitler. **Kapitel 2** giver en overordnet beskrivelse af organisering og finansieringen af FoU samt variationen heri på tværs af professionshøjskoler. **Kapitel 3, 4, 5, 6 og 7** præsenterer kortlægningens hovedresultater, når det kommer til henholdsvis årsværk og medarbejderkompetencer, videnomsætning, ekstern finansiering, centrale forskningstematikker og vidensamarbejde.

Som vedlæg til rapporten er der udarbejdet tre bilag. **Bilag A** er et metodebilag, som udfolder de benyttede datakilder og opmærksomhedspunkter forbundet hermed. **Bilag B** præsenterer tabeller og figurer, som der henvises til i rapporten. **Bilag C** præsenterer tabeller med overblik over medarbejderkapaciteten for de enkelte FoU-miljøer på de enkelte professionshøjskoler. Disse data er baseret på interviewundersøgelsen blandt forskningsledere fra de respektive FoU-miljøer.

2. Organisering og finansiering af FoU-miljøer

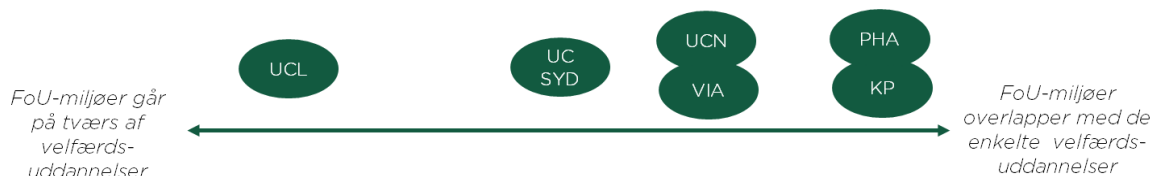
Dette kapitel skitserer kort variationen, når det kommer til organisering og finansiering af FoU-miljøerne på de seks professionshøjskoler. Beskrivelsen er primært baseret på interviewundersøgelsen blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer og udgør en vigtig forståelsesramme for de metodiske forbehold, som er nævnt i indledningen, og dermed for tolkningen af kortlægningens resultater.

2.1 Organisering af FoU-miljøerne

Organisering af FoU-miljøer på professionshøjskolerne adskiller sig med hensyn til, hvorvidt de knytter sig til et enkelt af de fire store uddannelsesområder eller går på tværs af flere uddannelsesområder. Som nævnt i indledningen skal resultaterne af kortlægningen således tages med forbehold for, at en fordeling af data efter de fire uddannelsesområder ikke afspejler den faktiske organisering af FoU-miljøerne på professionshøjskolerne.

I figur 2.1 indplacerer vi professionshøjskolerne på et simpelt kontinuum alt efter, i hvor høj grad de kortlagte FoU-miljøer overlapper én til én med de fire store velfærdsuddannelser. På **Professionshøjskolen Absalon (PHA)** og **Københavns Professionshøjskole (KP)** overlapper de kortlagte FoU-miljøer med de enkelte velfærdsuddannelser. F.eks. har Professionshøjskolen Absalon FoU-miljøer, der knytter sig til henholdsvis Skole og læring, Pædagogik, Sygepleje og Socialt arbejde, og som organisatorisk er forankret med grunduddannelserne i henholdsvis Center for Skole og Læring, Center for Pædagogik, Center for Sygepleje og Center for Socialt Arbejde.

Figur 2-1: Indplacering af professionshøjskoler på kontinuum over overlap mellem FoU-miljøer og enkelte velfærdsuddannelser

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

I den modsatte ende af kontinuummet finder vi **UCL**, hvor FoU-aktivitet relateret til de fire store uddannelsesområder er placeret i tre separate forskningsafdelinger, som hver især dækker flere uddannelsesområder. FoU-aktivitet knyttet til lærer- og pædagoguddannelsesområdet er primært forankret under forskningsafdelingen Anvendt forskning i Pædagogik og Samfund. FoU-aktivitet knyttet til sygeplejerskeuddannelsesområdet er forankret under Anvendt Sundhedsforskning. FoU-aktivitet knyttet til socialrådgiverområdet er primært forankret under Anvendt Velfærdsforskning.

På de tre resterende professionshøjskoler er de kortlagte FoU-miljøer delvist overlappende med de enkelte velfærdsuddannelser. På **UC SYD** går to ud af fire af FoU-miljøerne på tværs af uddannelsesområder. Det er tilfældet for Forskningsprogram for Sundhedsfaglig praksis og Forskningsprogram for Socialt arbejde, forvaltning og kommunikation. Forskningsprogram for Skole og undervisning og Forskningsprogram for Pædagogik og pædagogisk praksis knytter sig derimod entydigt til henholdsvis lærer- og pædagoguddannelsesområdet.

På **UCN** er størstedelen af FoU-aktivitet forankret under uddannelserne, men suppleret af tværgående forskningscentre. Forskningscentrene, som er relevante for de store velfærdsuddannelser, er In- og eksklusion i pædagogisk praksis (som relaterer sig særligt til lærer- og pædagoguddannelsesområdet) og Sundhed og anvendt teknologi (som relaterer sig særligt til sygeplejerskeuddannelsesområdet, men også øvrige sundhedsfaglige uddannelsesområder). Dertil er det værd at notere, at UCN ikke har et FoU-miljø, der knytter sig til socialrådgiveruddannelsen. Forskning relateret til socialrådgiverområdet er i Nordjylland placeret på Aalborg Universitet.

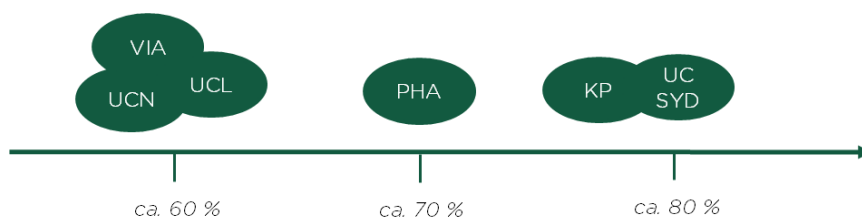
På **VIA University College (VIA)** er FoU og uddannelse placeret i separate organisatoriske søjler. VIA er i gang med en omstrukturering af forskningscentrene, som betyder, at FoU-miljøernes genstandsfelter i højere grad overlapper uddannelsesområderne. I den nuværende organisering knytter Didaktik og pædagogik, Pædagogik og deltagelse og Social udsathed forholdsvis tæt til henholdsvis lærer-, pædagog- og socialrådgiveruddannelsesområdet. På sundhedsområdet er FoU i højere grad organiseret på tværs af uddannelsesområder.

2.2 Finansiering af FoU-miljøerne

Både variation i organiseringen af FoU og i hvilke fagområder, der forskes indenfor, har betydning for, hvordan professionshøjskolerne fordeler de finanslovsbevilgede midler til FoU og dermed, hvor stor en relativ andel af FoU-aktivitet, der finder sted inden for de fire store uddannelsesområder. For sektoren samlet set gik to tredjedele af de finanslovsbevilgede midler i 2023 til FoU i regi af de fire store velfærdsuddannelser.⁶ Foruden de finanslovsbevilgede midler afhænger FoU-aktiviteten af omsætningen af ekstern finansiering, som vi behandler i kapitel 5.⁷

Som det fremgår af Figur 2-2, var andelen af finanslovsbevilgede midler, som går til FoU-aktivitet i regi af de fire store velfærdsuddannelser, lavest på UCN, VIA og UCL (ca. 60 pct.). Hver af disse professionshøjskoler har betydelige fagområder og forskningsindsatser, der knytter sig til fagområder uden for velfærdsuddannelsesområderne, herunder digitalisering, byggeri og industri. Af de tre resterende professionshøjskoler ligger KP og UC SYD højest med ca. 75-80 pct. På Absalon er andelen lidt lavere, ca. 70 pct., hvilket kan forklares med, at mere end halvdelen af finansiering til sundhedsområdet går til andre uddannelsesområder end sygeplejerskeuddannelsesområdet.

Figur 2-2: Andel af finanslovsbevilgede midler, som går til FoU-aktivitet i regi af de fire store velfærdsuddannelser

Kilde: Det totale beløb af finanslovsbevilgede midler stammer fra data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer. Beregningen af finanslovsbevilgede midler til FoU i regi af de fire store velfærdsuddannelser er et estimat baseret på interviews med forskningsdirektører/-chefer fra de seks professionshøjskoler.

⁶ De seks professionshøjskoler fik samlet set 313,2 mio. kr. til FoU-aktivitet i 2023 (Fremtidens Forskningsindikatorer). På baggrund af beregninger af data fra interviewundersøgelsen gik ca. 208 mio. kr. heraf til FoU-aktivitet i regi af de fire store velfærdsuddannelser.

⁷ I 2023 udgjorde omsætningen af ekstern finansiering til FoU i regi af de fire store velfærdsuddannelser 144,4 mio. kr. og dermed 41 pct. af summen af finansiering fra finanslovsbevilgede midler og omsætning af ekstern finansiering (Fremtidens Forskningsindikatorer).

3. Årsværk og medarbejderkompetencer

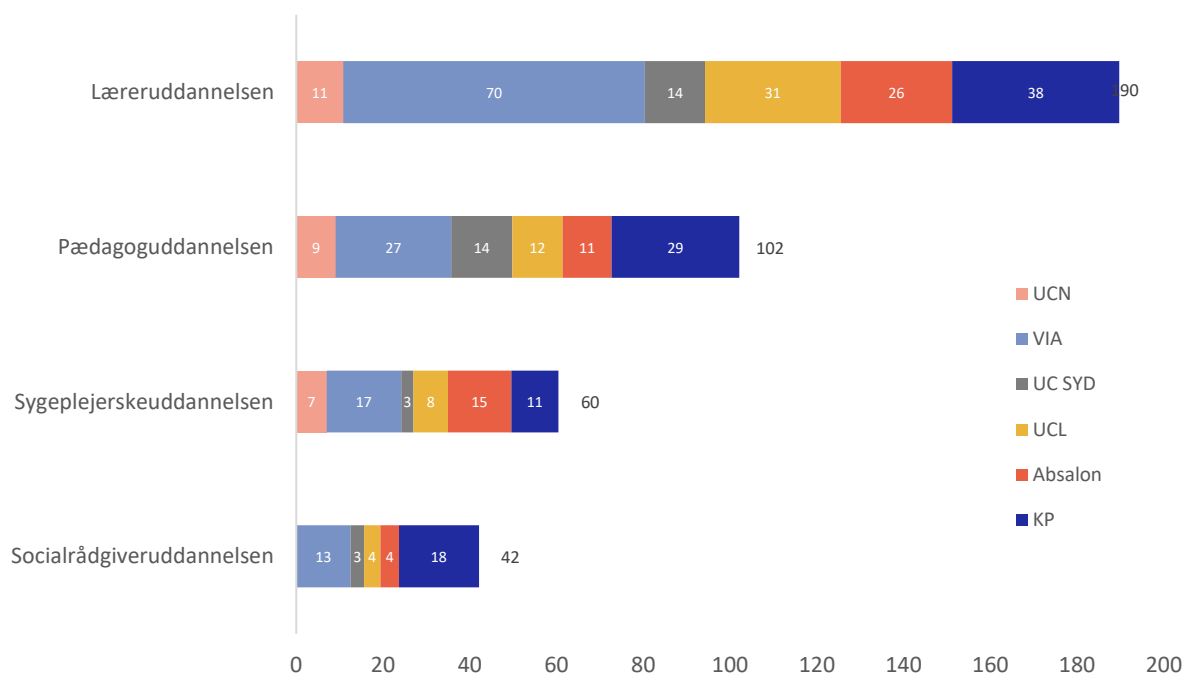
Dette kapitel beskriver de medarbejderressourcer og -kompetencer, der er til rådighed i FoU-miljøerne knyttet til professionshøjskolernes fire store velfærdsuddannelsesområder. Først skildres antallet af FoU-årsværk, der er dedikeret til FoU-aktiviteter på uddannelsesområderne.⁸ Anden del af kapitlet ser nærmere på, hvor mange af medarbejderne i FoU-miljøerne der har en formel forskeruddannelse (ph.d.-grad).

3.1 Antal FoU-årsværk

I 2023 var der i den samlede professionshøjskolesektor 394 årsværk knyttet til FoU-miljøerne på de fire store velfærdsuddannelsesområder. På tværs af samtlige uddannelsesområder i sektoren blev der anvendt 649 årsværk på FoU-aktiviteter. Det betyder, at de fire store velfærdsuddannelsesområder tilsammen stod for 61 pct. af det samlede antal FoU-årsværk.

Som vist i figur 3-1, er der betydelige forskelle på, hvordan FoU-årsværkene fordeler sig på tværs af de fire store velfærdsuddannelsesområder. I 2023 var læreruddannelsesområdet det største med 190 årsværk. Det svarer til næsten halvdelen (48 pct.) af de samlede 394 årsværk på de fire velfærdsuddannelsesområder. Pædagoguddannelsesområdet udgjorde det næststørste område med 102 FoU-årsværk (26 pct.), efterfulgt af sygeplejerskeuddannelsesområdet med 60 FoU-årsværk (15 pct.). Socialrådgiveruddannelsesområdet var mindst med 42 FoU-årsværk (11 pct.).

Figur 3-1: Antal FoU-årsværk på de fire store velfærdsuddannelsesområder, fordelt på de seks professionshøjskoler (2023)

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer. Yderligere beregninger er foretaget af Rambøll, og antallet af årsværk er afrundet til nærmeste hele tal.

Antallet af FoU-årsværk er ikke proportionalt med størrelsen af de fire velfærdsuddannelser målt på antallet af optagne studerende. For at illustrere denne pointe sammenligner tabel 3-1 fordelingen af FoU-årsværk med den relative andel af studenteroptaget på de fire velfærdsuddannelsesområder.

Læreruddannelsesområdet skiller sig ud som det eneste af de fire uddannelsesområder, hvor FoU-miljøet i 2023 udgjorde en større andel end områdets andel af studenteroptaget på de fire store velfærdsuddannelser samme år. Læreruddannelsen

⁸ I det følgende benyttes definitioner fra Danmarks Statistik, hvor FoU-personale defineres som personer, der beskæftiger sig med forskning og udvikling i mindst 10 pct. af arbejdstiden (ca. 160 timer pr. år for en fuldtidsansat). Årsværk opgøres som det samlede antal timer på de enkelte job, summeret op til fuldtidsbeskæftigede (1 fuldtidsbeskæftigelse = 1.924 timer pr. år).

stod for 48 pct. af FoU-årsværkene, men kun 20 pct. af det samlede studenteroptag. De tre andre uddannelsesområder havde alle færre FoU-årsværk i forhold til deres andel af studenteroptaget på de fire store velfærdsuddannelser. Dette er især tydeligt for sygeplejerskeuddannelsesområder, der havde 15 pct. af FoU-årsværkene, men 30 pct. af studenteroptaget.

Tabel 3-1: Relative fordelinger af FoU-årsværk og studenteroptag på tværs af de fire store velfærdsuddannelsesområder (2023)

	Andel af FoU-årsværk ud af samlet antal på de fire store velfærdsuddannelser (pct.), 2023	Andel af studenteroptag ud af samlet op- tag på de fire velfærdsuddannelser (pct.), 2023
Læreruddannelsen	48 %	20 %
Pædagoguddannelsen	26 %	36 %
Sygeplejerskeuddannelsen	15 %	30 %
Socialrådgiveruddannelse	11 %	15 %

Kilde: Antal FoU-årsværk er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer. Studenteroptaget er baseret på data fra Danske Professionshøjskoler.

Samlet set viser ovenstående resultater, at læreruddannelsesområdet har en betydeligt større andel af FoU-årsværkene end de tre andre uddannelsesområder – både absolut og relativt til studenteroptag. Som tidligere nævnt skyldes dette blandt andet, at læreruddannelsesområdet blev prioriteret politisk, da professionshøjskolerne fik som lovbestemt formål at bedrive forskning. Interviewundersøgelsen viser, at flere professionshøjskoler har ambitioner om at ændre denne fordeling, så FoU-miljøerne på de andre uddannelsesområder styrkes relativt set, for dermed i højere grad at kunne matche de vigtige samfundsopgaver, der knytter sig til uddannelsesområderne.

Bilag C præsenterer FoU-miljøernes kapacitet målt på 1) antallet af FoU-medarbejdere, 2) antallet af FoU-medarbejdere, som bruger mere end en tredjedel af deres tid på FoU-aktiviteter, 3) antallet af FoU-medarbejdere med en ph.d.-grad og 3) antallet af docenter.⁹ Disse data er baseret på Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører-/chefer og er derfor 2024-estimer. Overordnet set afspejler opgørelsen i bilag C fordelingen af FoU-årsværk, så læreruddannelsesområdet er størst efterfulgt af pædagog-, sygeplejerske- og til sidst socialrådgiveruddannelsesområdet. Samtidigt indikerer opgørelsen, at FoU-miljøerne på sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsesområdet har relativt mange FoU-medarbejdere, medarbejdere med ph.d.-grader og docenter sammenholdt med antallet af årsværk. Her er det dog vigtigt at være opmærksom på, at flere af FoU-miljøerne, som knytter sig til sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsesområdet, går på tværs af flere uddannelsesområder (jf. kapitel 2). Næste afsnit ser nærmere på én af indikatorerne oplistet i bilag C, FoU-medarbejdere med ph.d.-grad.

3.2 Antal FoU-aktive medarbejdere med ph.d.-grad

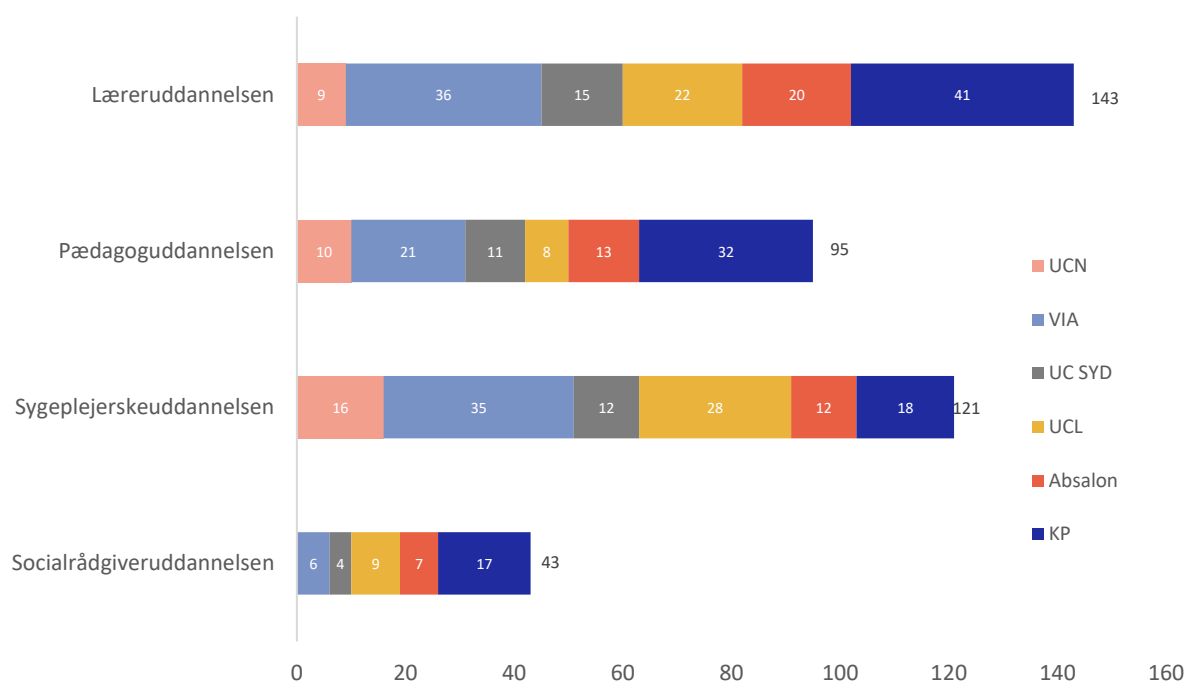
Det er ikke et krav, at medarbejdere på professionshøjskolerne har en ph.d.-grad for at kunne deltage i FoU-projekter eller udgive forskningspublikationer. Flere interviewpersoner fortæller dog, at professionshøjskolerne prioriterer at ansætte medarbejdere med en ph.d.-grad som et led i deres ambitioner om at styrke forskningskompetencerne i deres FoU-miljøer.

Figur 3-2 nedenfor viser antallet af FoU-aktive medarbejdere med en ph.d.-grad, som er tilknyttet forskningsmiljøerne på de fire store velfærdsuddannelsesområder i 2024. Tallene er baseret på interviews med forskningslederne og beskriver disses vurdering af, hvor mange medarbejdere med en ph.d.-grad der bruger mindst 10 pct. af deres tid på FoU-aktiviteter i miljøet.

På baggrund af estimatet fra interviewundersøgelsen er der i alt 402 FoU-aktive medarbejdere med en ph.d.-grad i forskningsmiljøerne knyttet til de fire velfærdsuddannelsesområder. Læreruddannelsesområdet er størst med 143 forskeruddannede FoU-medarbejdere, svarende til ca. 36 pct. af det samlede antal på de fire uddannelsesområder.

⁹ En docentstilling er en faglig lederstilling med fokus på forskning og udvikling, hvor der kræves forskningskompetencer svarende til ph.d.-niveau.

Figur 3-2: Antal FoU-aktive medarbejdere med ph.d.-grad på de fire store velfærdsuddannelsesområder, fordelt på de seks professionshøjskoler (2024)

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Note: På VIA, UCL og UC SYD er FoU-aktivitet på sygeplejerskeuddannelsesområdet en del af et bredere sundhedsfagligt FoU-miljø, hvorfor antallet af FoU-aktive medarbejdere med en ph.d.-grad her ikke begrænser sig til sygeplejerskeuddannelsesområdet. På UC SYD er FoU-aktivitet på socialrådgiverområdet en del af et bredere samfunds-fagligt FoU-miljø. På UCL er læreruddannelses- og pædagoguddannelsesområdet primært placeret under forskningsafdelingen Pædagogik og Samfund, og medarbejderne med en ph.d. fra denne afdeling er fordelt på de to uddannelsesområder baseret på fordelingen af FoU-årsværk på tværs af de to uddannelsesområder. På UCL er socialrådgiveruddannelsesområdet primært placeret under forskningsafdelingen Anvendt velfærdsforskning, og medarbejderne fra denne afdeling er placeret under socialrådgiveruddannelsesområdet.

Modsat fordelingen af FoU-årsværk er forskningsområdet omkring sygeplejerskeuddannelsen næststørst målt på antallet af FoU-medarbejdere med en ph.d.-grad (121 medarbejdere med ph.d.-grad) og større end pædagoguddannelsesområdet (95 medarbejdere med ph.d.-grad) og socialrådgiveruddannelsesområdet (43 medarbejdere med ph.d.-grad). De mange medarbejdere med en ph.d.-grad på sygeplejerskeuddannelsesområdet kan, i hvert fald i nogen grad, forklares med, at sygeplejerskeuddannelsesområdet på VIA, UC SYD og UCL er en del af et bredere sundhedsfagligt FoU-miljø (jf. kapitel 2), hvorfor nogle af medarbejderne med ph.d.-grader i disse miljøer er knyttet til f.eks. ergoterapeut- og jordemoderuddannelsesområdet.

4. Videnomsætning

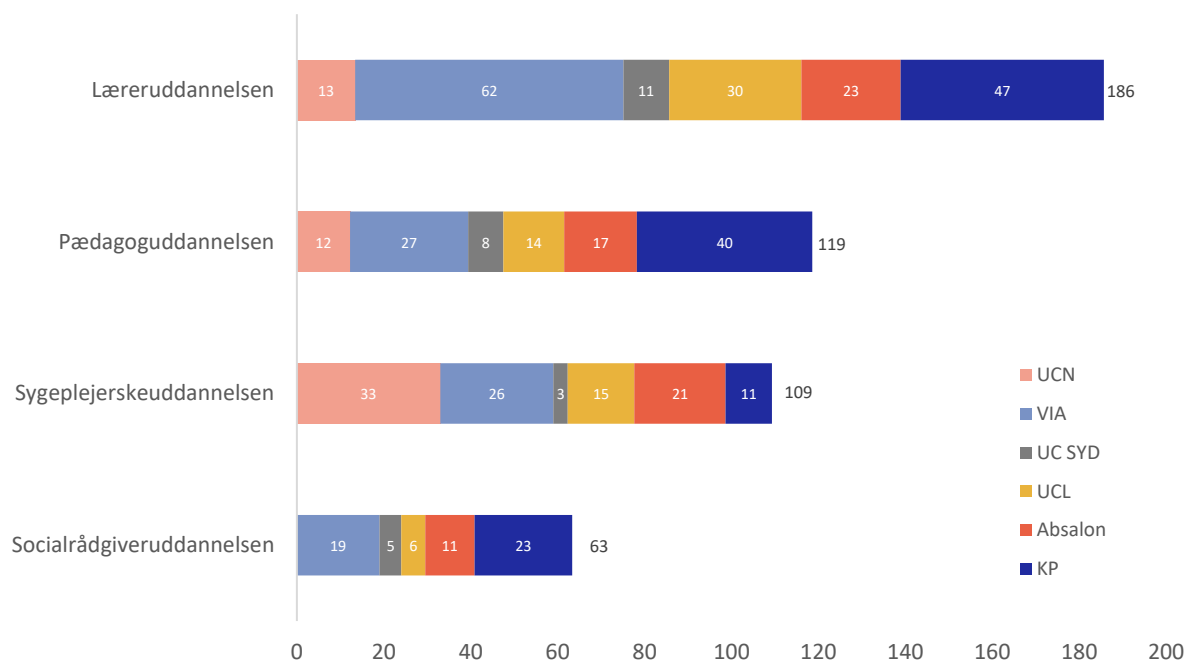
FoU på professionshøjskolerne har til formål at skabe ny, anvendelsesorienteret viden, der kan bruges i uddannelser, professioner og samfundet generelt. Viden kan formidles gennem forskellige kanaler. Det kan f.eks. ske via videnskabelige publikationer, undervisningsmaterialer som lærebøger eller formidlingsprodukter som podcasts og artikler udgivet i fagtidsskrifter. Det kan også ske gennem FoU-projekter, hvor forskningsindsigter kommer praksis til gavn.

I dette kapitel beskrives videnomsætningen på de fire store velfærdsuddannelser i form af udgivelse af videnskabelige publikationer, undervisningsmaterialer og andre formidlingsprodukter. Til dette formål benyttes data indrapporteret af de enkelte professionshøjskoler til Videnregnskab 2023 (og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer). Data er opgjort som unikke udgivelser, som FoU-miljøerne har bidraget til. Hvis flere FoU-medarbejdere fra samme miljø har bidraget til den samme udgivelse, tæller det kun som én udgivelse. Hvis FoU-medarbejdere har samarbejdet om en udgivelse på tværs af FoU-miljøer, tæller udgivelsen med for hvert af miljøerne. Når der ses på det samlede antal udgivelser for de fire store velfærdsuddannelsesområder, er tallene dog vægtet, så hver udgivelse kun tælles med én gang.

4.1 Videnskabelige publikationer

I 2023 udgav FoU-medarbejdere på de fire store velfærdsuddannelsesområder i alt 477 videnskabelige publikationer i tidsskrifter, der var pointgivende i henhold til opgørelsesmetoden Den Bibliometriske Forskningsindikator (BFI). Figur 4-1 viser fordelingen af publikationerne på tværs af uddannelsesområder og professionshøjskoler.

Figur 4-1: Antal videnskabelige publikationer (BFI), der er udgivet på de store velfærdsuddannelsesområder, fordelt på de seks professionshøjskoler (2023)

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Note: Hvis flere FoU-medarbejdere fra samme FoU-miljø har bidraget til den samme udgivelse, tæller det kun som én udgivelse. Hvis FoU-medarbejdere har samarbejdet om en udgivelse på tværs af FoU-miljøer, tæller udgivelsen med for hvert af miljøerne. For det samlede antal udgivelser er tallene vægtet, så udgivelsen kun tælles med én gang.

Antallet af videnskabelige publikationer følger overordnet set fordelingen af FoU-årsværk præsenteret i kapitel 3. Læreruddannelsesområdet står således for flest videnskabelige BFI-publikationer med 186 publikationer, svarende til ca. 39 pct. af det samlede antal publikationer. Herefter følger pædagoguddannelsesområdet med 119 publikationer, sygeplejerskeuddannelsesområdet med 109 publikationer og socialrådgiveruddannelsesområdet med 63 publikationer.

For at få et mere nuanceret billede af videnomsætningen på tværs af uddannelsesområderne sammenholder tabel 4-1 antallet af publikationer med FoU-årsværk.¹⁰ Analysen viser, at sygeplejerskeuddannelsesområdet skiller sig ud med 1,82 publikationer pr. årsværk. Socialrådgiveruddannelsesområdet, som har det laveste samlede antal publikationer, ligger næsthøjest med 1,5 publikationer pr. årsværk. Pædagoguddannelsesområdet følger efter med 1,17 publikationer pr. årsværk, mens læreruddannelsesområdet (som altså har det højeste samlede antal publikationer) ligger lavest med 0,98 publikationer pr. årsværk.

Tabel 4-1: Antal videnskabelige publikationer (BFI), FoU-årsværk og publikationer pr. årsværk fordelt på de fire store velfærdsuddannelsesområder (2023)

	Antal publikationer	FoU-årsværk (antal)	Antal publikationer pr. årsværk
Læreruddannelsen	186	190	0,98
Pædagoguddannelsen	119	102	1,17
Sygeplejerskeuddannelsen	109	60	1,82
Socialrådgiveruddannelse	63	42	1,50

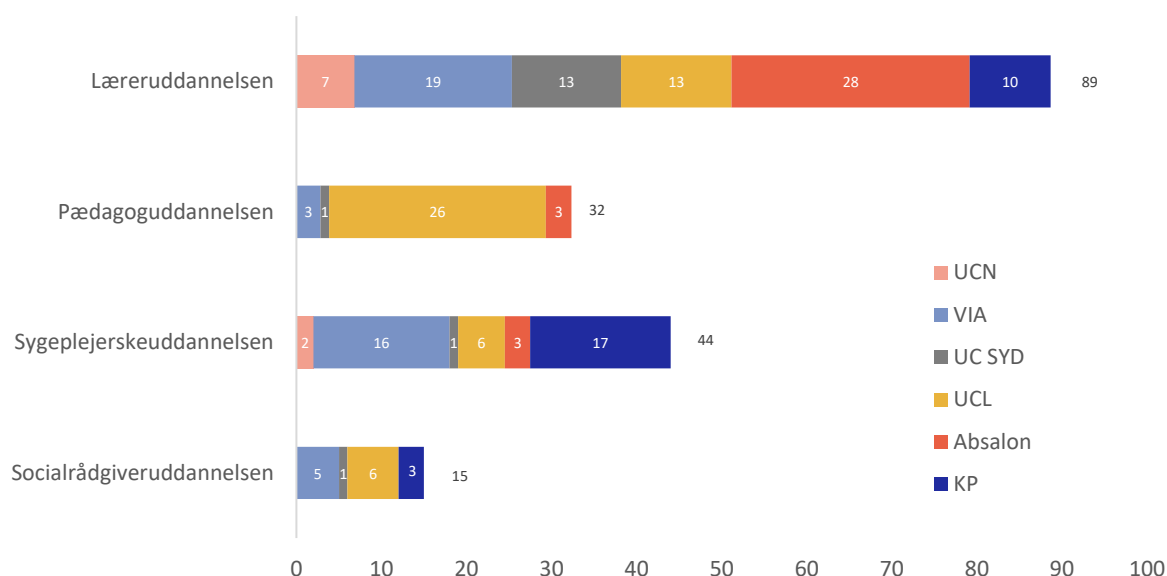
Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

4.2 Undervisningsmaterialer

I 2023 udviklede og udgav forskningsmiljøerne knyttet til de fire store velfærdsuddannelsesområder i alt 182 undervisningsmaterialer. Disse materialer består typisk af lærebøger eller kapitler til lærebøger, og de bidrager til professionshøjskolernes mål om at omsætte viden til uddannelserne og dermed styrke uddannelsernes kvalitet. Interviewundersøgelsen blandt forskningslederne viser, at det på flere uddannelser er svært at bruge de videnskabelige publikationer direkte i undervisningen. Derfor er undervisningsmaterialerne et afgørende middel til at formidle forskningsresultater til de studerende. Det skal bemærkes, at videnomsætningen fra FoU-miljøerne til uddannelserne også rummer andre relevante aspekter, der ikke er medtaget i kortlægningen, såsom casebeskrivelser og data fra projekter.

Som figur 4-2 nedenfor viser, er læreruddannelsesområdet også det største målt på udgivelse af undervisningsmaterialer med 89 ud af de samlede 180 udgivelser. Herefter følger sygeplejerskeuddannelsesområdet med 44, pædagoguddannelsesområdet med 32 og socialrådgiveruddannelsesområdet med 15 udgivelser.

¹⁰ I disse og de følgende analyser bruger vi antallet af FoU-årsværk fremfor antallet af medarbejdere med en ph.d.-grad. Det skyldes dels, at medarbejdere uden ph.d.-grad også bidrager til videnomsætningen, og dels, at opgørelsen over ph.d.-medarbejdere ikke direkte afspejler de fire velfærdsuddannelser.

Figur 4-2: Antal undervisningsmaterialer, der er udgivet på de store velfærdsuddannelsesområder, fordelt på de seks professionshøjskoler (2023)

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Note: Hvis flere FoU-medarbejdere fra samme FoU-miljø har bidraget til det samme undervisningsmateriale, tæller det kun som én udgivelse. Hvis FoU-medarbejdere har samarbejdet om et undervisningsmateriale på tværs af FoU-miljøer, tæller udgivelsen med for hvert af miljøerne. For det samlede antal undervisningsmaterialer, er tallene vægtet, så udgivelsen kun tælles med én gang.

Tabel 4-2 viser, at sygeplejerskeuddannelsesområdet også på dette område er mest produktivt med 0,73 undervisningsmaterialer pr. årsværk. Herefter følger læreruddannelsesområdet med 0,47, socialrådgiveruddannelsesområdet med 0,36 og pædagoguddannelsesområdet med 0,32 udgivelser pr. årsværk.

Tabel 4-2: Antal undervisningsmaterialer, FoU-årsværk og undervisningsmaterialer pr. årsværk fordelt på de fire store velfærdsuddannelsesområder (2023)

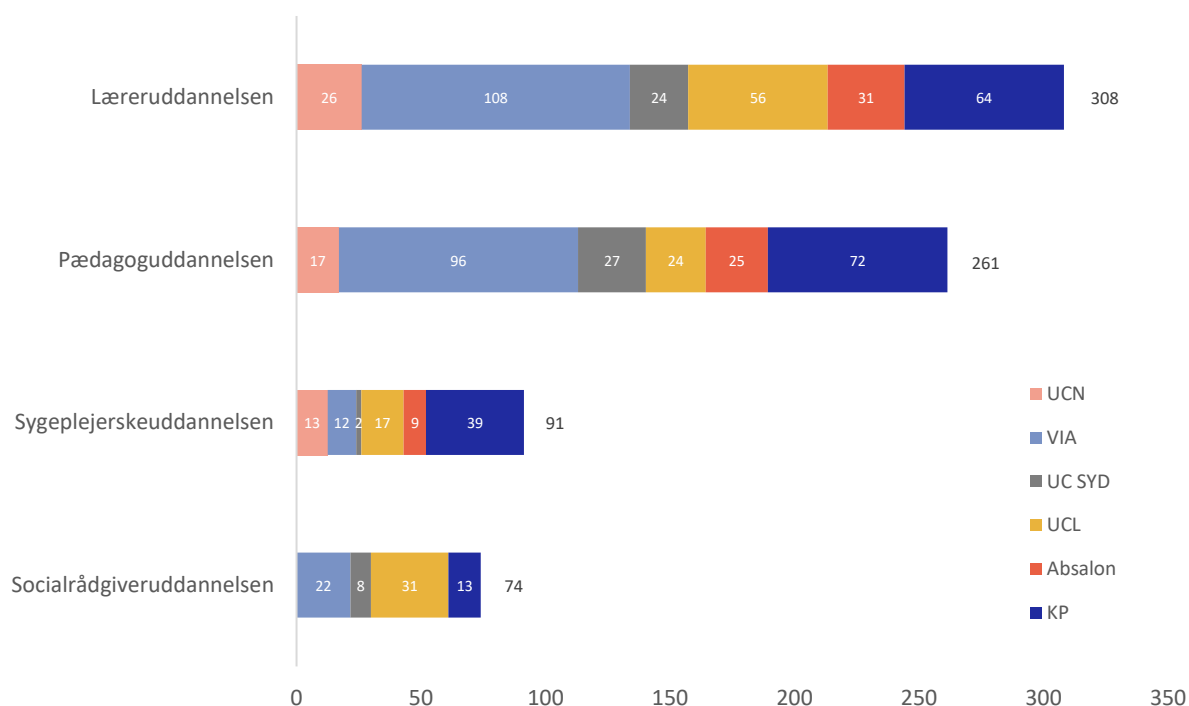
	Antal undervisningsmaterialer	FoU-årsværk (antal)	Antal undervisningsmaterialer pr. årsværk
Læreruddannelsen	89	190	0,47
Pædagoguddannelsen	32	102	0,32
Sygeplejerskeuddannelsen	44	60	0,73
Socialrådgiveruddannelse	15	42	0,36

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

4.3 Formidlingsprodukter

I 2023 blev der udviklet i alt 734 formidlingsprodukter på tværs af de fire store velfærdsuddannelsesområder. Kategorien omfatter formater som podcasts, indlæg i netbaserede medier og avisartikler. Målt på antal er formidlingsprodukter den mest udbredte form for videnomsætning på de fire store velfærdsuddannelsesområder.

Figur 4-3 viser, at FoU-miljøerne knyttet til læreruddannelsesområdet (308 produkter) og pædagoguddannelsesområdet (261 produkter) producerer markant flere formidlingsprodukter end sygeplejerskeuddannelsesområdet (91 produkter) og socialrådgiveruddannelsesområdet (74 produkter).

Figur 4-3: Antal formidlingsprodukter, der er udgivet på de store velfærdsuddannelsesområder, fordelt på de seks professionshøjskoler (2023)

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Note: Hvis flere FoU-medarbejdere fra samme FoU-miljø har bidraget til det samme formidlingsprodukt, tæller det kun som én udgivelse. Hvis FoU-medarbejdere har samarbejdet om et formidlingsprodukt på tværs af FoU-miljøer, tæller udgivelsen med for hvert af miljøerne. For det samlede antal formidlingsprodukter er tallene vægtet, så udgivelsen kun tælles med én gang.

Sammenholdt med antal årsværk er FoU-miljøet på pædagoguddannelsesområdet det mest produktive med 2,56 publikationer pr. årsværk, mens forskningsmiljøerne på de øvrige tre uddannelsesområder tegner sig for mellem 1,52-1,76 formidlingsprodukter pr. FoU-årsværk (se Tabel 4-3).

Tabel 4-3: Antal formidlingsprodukter, FoU-årsværk og formidlingsprodukter pr. årsværk fordelt på de fire store velfærdsuddannelsesområder (2023)

	Antal publikationer	FoU-årsværk (antal)	Antal publikationer pr. årsværk
Læreruddannelsen	308	190	1,62
Pædagoguddannelsen	261	102	2,56
Sygeplejerskeuddannelsen	91	60	1,52
Socialrådgiveruddannelse	74	42	1,76

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

For alle tre typer af vidensformidling er det værd at bemærke, at variationerne mellem uddannelsesområderne kan skyldes forskelle i traditioner og praksis. Flere interviewpersoner fremhæver, at nogle områder har en særlig stærk tradition for at prioritere videnskabelige publikationer, hvorimod andre i højere grad vurderer det relevant at producere praksisrettede rapporter eller andre formidlingskanaler. Sådanne fagspecifikke forskelle kan være med til at forklare de tendenser, vi ser på tværs af uddannelsesområder med hensyn til videnomsætning.

5. Ekstern finansiering

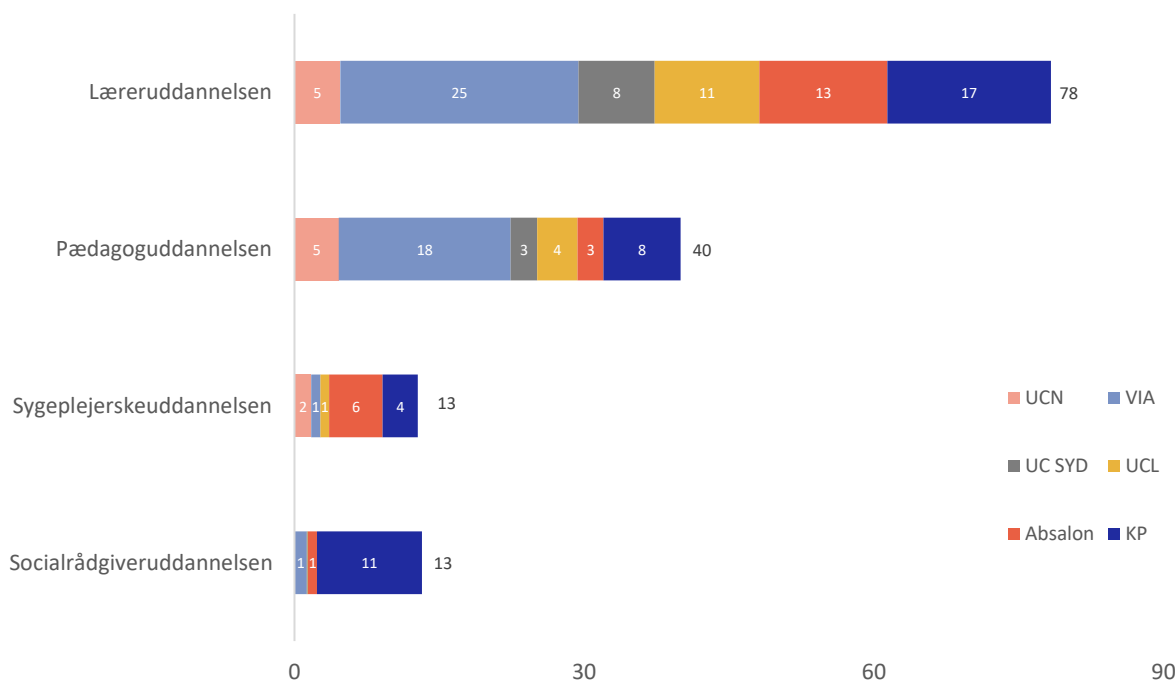
Ekstern finansiering udgør, sammen med de finanslovsbevilgede midler til FoU, grundstenen i finansieringen af professionshøjskolernes FoU-miljøer (jf. kapitel 2). Dette kapitel beskriver, hvor stor omsætningen af ekstern finansiering til FoU-projekter var i 2023, hvordan omsætningen fordeler sig på de fire store velfærdsuddannelsesområder og hvem der var de største bevillingsgivere. Analysen er baseret på data indrapporteret af professionshøjskolerne til Videnregnskab 2023 (og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer).

5.1 Omsætning af ekstern finansiering

I alt omsatte FoU-miljøerne knyttet til de fire store velfærdsuddannelser for 144,3 millioner kroner i ekstern finansiering i 2023. Den samlede omsætning for hele sektoren var i 2023 på 197,8 millioner kroner.¹¹ De fire velfærdsuddannelserne tegner sig altså for ca. 73 pct. af totalen.

Figur 5-1 viser, at læreruddannelsesområdet stod for den største del af omsætningen af eksterne midler med cirka 78 millioner kroner (54 pct.). Pædagoguddannelsesområdet fulgte som næststørst med ca. 40 millioner kroner (28 pct.). FoU-miljøerne knyttet til sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsesområdet omsatte hver omkring 13 millioner kroner i eksterne midler i 2023.

Figur 5-1: Ekstern finansiering (omsætning, mio. kr.) på de fire store velfærdsuddannelsesområder, fordelt på de seks professionshøjskoler (2023)

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Figuren viser også, at omsætningen af ekstern finansiering på flere af uddannelsesområderne i høj grad er drevet af enkelte professionshøjskoler. Således står VIA for næsten halvdelen af omsætningen på pædagoguddannelsesområdet og det samme gør Absalon på sygeplejerskeuddannelsesområdet. KP står for 11 af ca. 13 millioner kroner, som der i 2023 blev omsat for socialrådgiverområdet.

Interviewundersøgelsen viser, at der på tværs af professionshøjskolerne er stort fokus på at fortsætte og udvide hjemtagningen af eksterne midler til FoU-aktiviteter. På de professionshøjskoler, hvor omsætningen af ekstern finansiering i høj

¹¹ Se Videnregnskab 2023.

grad er drevet af bestemte uddannelsesområder, er der desuden opmærksomhed på at styrke hjemtagningen på de områder, der står relativt svagere. Flere interviewpersoner fortæller, at de i stigende grad arbejder strategisk og målrettet for at sikre ekstern finansiering. Her fremhæves især forskningsstøtteenheder og -medarbejdere som centrale aktører, ligesom der peges på, at tydeligt ledelsesmæssigt fokus og en datadrevet tilgang til ansøgningsprocesser og opfølgning kan bidrage positivt. Samtidig påpeger flere interviewpersoner på, at mulighederne for at hjemtage eksterne midler også afhænger af de strategiske prioriteringer hos de enkelte bevillingsgivere, som ofte har fokus på at finansiere forskning og udvikling inden for bestemte tematikker. Dette fremhæves som en faktor, der kan skabe forskelle i finansieringsmulighederne på tværs af uddannelsesområderne, og som kan være afgørende for, hvilke forskningstematikker der vil komme til at stå centralt inden for FoU-miljøerne (mere herom i kapitel 6).

5.2 Eksterne bevillingsgivere

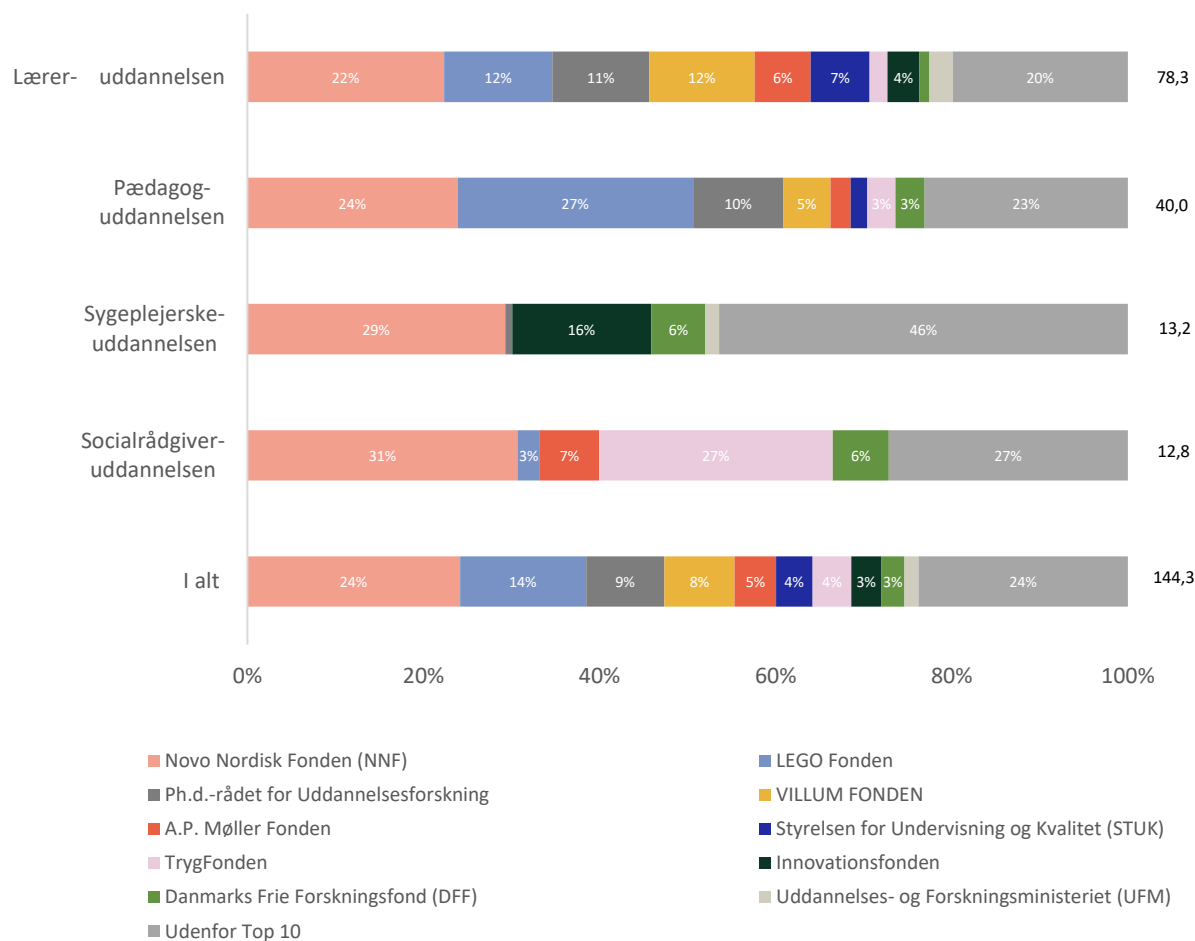
Dette afsnit ser nærmere på, hvilke bevillingsgivere der har bidraget mest til omsætningen af ekstern finansiering på de fire velfærdsuddannelsesområder i 2023.

Resultaterne er præsenteret i figur 5-2 nedenfor, hvor de 10 største bevillingsgivere er angivet. Private fonde er de største bidragsydere på tværs af de fire uddannelsesområder. Særligt Novo Nordisk Fonden fylder meget og har bidraget med næsten en fjerdedel af den samlede eksterne finansiering (ca. 35 mio. kr. ud af 144,3 mio. kr.). Novo Nordisk Fonden har stået for over 20 pct. af de eksterne bevillinger på alle de fire uddannelsesområder og udgør en særlig stor andel af omsætningen af ekstern finansiering på socialrådgiveruddannelsesområdet (31 pct.). Sammen med TrygFonden tegner Novo Nordisk Fonden sig for 58 pct. af den eksterne finansiering på socialrådgiverområdet.

På læreruddannelses- og pædagoguddannelsesområderne er Novo Nordisk Fonden og LEGO Fonden de største bevillingsgivere. På læreruddannelsesområdet har de to fonde tilsammen stået for mere end en tredjedel af den eksterne finansiering, der er omsat for i 2023 (ca. 31 ud af 78 mio. kr.), mens de på pædagoguddannelsesområdet har bidraget med ca. 50 pct. (ca. 20 ud af 40 mio. kr.). På begge uddannelsesområder har ph.d.-rådet for uddannelsesforskning bidraget med ca. 10 pct. af omsætningen af ekstern finansiering i form af ph.d.-stipendiater.

I 2023 var omsætningen af ekstern finansiering fra Danmarks Frie Forskningsfond (DFF) relativt lav på de fire uddannelsesområder med ca. 3,8 millioner kroner. Dette forhold fremgår også af interviewundersøgelsen, hvor flere forskningsledere og interviewpersoner fremhæver, at de forgæves har ansøgt DFF-midler. EU-puljer er ikke at finde blandt de 10 største bevillingsgivere for de fire store uddannelsesområder samlet set, men på sygeplejerskeuddannelsesområdet er Horizon Europe i top 10.

Interviewundersøgelsen påpeger også, at flere FoU-miljøer er sårbare på grund af en afhængighed af ekstern finansiering fra få private fonde. Selv for de store FoU-miljøer er basisbevillinger relativt små, og i flere FoU-miljøer er basisbevillingen mindre end halvt så stor som omsætningen af ekstern finansiering i 2023. Dette skaber en risiko for, at ændringer i enkelte bevillingsgiveres strategiske prioriteringer kan true de forskningsmæssige styrkepositioner, der er blevet opbygget gennem flere år. For at mindske denne sårbarhed er det relevant at diversificere finansieringskilderne, f.eks. ved at styrke relationer til offentlige fonde og opsøge mulighederne inden for europæisk forskningsfinansiering.

Figur 5-2: Største eksterne bevillingsgivere (omsætning, mio. kr.) på de fire store velfærdsuddannelsesområder (2023)

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Note: På sygeplejerskeuddannelsesområdet er de tre største bevillingsgivere i kategorien "Udenfor Top 10": Den Forskningsfremmende Pulje for forskning inden for mellemlange videregående uddannelser (905.000 kr.), Esbjerg Sygehus (590.000 kr.) og Horizon Europe (586.000 kr.). På socialrådgiveruddannelsesområdet er de tre største bevillingsgivere i kategorien "Udenfor Top 10": Museum Sydfyn S/I (803.000 kr.), Helsefonden (382.000 kr.) og EU's Regional- og Socialfond (342.000 kr.).

6. Centrale forskningstematikker og styrkepositioner på tværs af FoU-miljøer

Et væsentligt formål med kortlægningen er at tilvejebringe et samlet videngrundlag om, hvilke forskningsdagsordener der står stærkt på de forskellige uddannelsesområder på de enkelte professionshøjskoler. Denne viden kan både ligge til grund for drøftelser om samarbejdsmuligheder og om potentialer med hensyn til forskningsdagsordener, der kan styrkes.

Forskningstematikkerne er tilvejebragt på baggrund af interviewundersøgelsen. Forskningslederne med ansvar fra de forskellige FoU-miljøer er blevet bedt om at beskrive tre til fem af de væsentligste forskningsfelter i de FoU-miljøerne, som lærer-, pædagog-, socialrådgiver- og sygeplejerskeuddannelsen er tilknyttet. Afdækningen er dermed ikke tænkt som en udtømmende opgørelse af, hvad der forskes i lokalt, men som en identifikation af de mest betydelige forskningsdagsordener, og dermed hvor FoU-miljøerne står stærkt forskningsmæssigt.

Der er forskel på, hvordan interviewpersonerne har beskrevet tematikkerne, hvor mange tematikker de har nævnt, og hvilke ord og begreber de har brugt. Nogle har i deres beskrivelser taget udgangspunkt i de FoU-projekter, der aktuelt arbejdes med i miljøerne. Rambøll har bearbejdet de kvalitative data for at sikre en vis ensartethed på tværs, men har ikke omformuleret de begreber, der bruges til at beskrive forskningsdagsordener. Som beskrevet indledningsvist, skal der tages forbehold for, at nogle af FoU-miljøerne dækker flere uddannelsesområder. Forskningsdirektørerne for de enkelte professionshøjskoler har haft de identificerede forskningstematikker til gennemsyn, med mulighed for at justere eller tilføje tematikker.

Nedenfor præsenterer vi de centrale forskningstematikker på de respektive uddannelsesområder. De tematikker, der fremhæves på tværs af professionshøjskoler, angives i tabeller, og de fulde lister fremgår af bilag b. Vi forholder samtidigt tematikkerne til de projekter, som forskningslederne nævner i interviewene samt de største eksternt finansieret projekter, identificeret på baggrund af de data, professionshøjskolerne har indrapporteret til Videnregnskab 2023 (og som er bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer).

6.1 Centrale forskningstematikker på læreruddannelsesområdet

På læreruddannelsesområdet er der betydelige overlap i de centrale forskningstematikker på tværs af professionshøjskolerne. Tabel 6-1 præsenterer de forskningstematikker, som fremhæves af mere end en professionshøjskole.

Tabel 6-1: Centrale forskningstematikker på læreruddannelsesområdet, som fremhæves på tværs af professionshøjskoler

STEM/STEAM/naturfagsdidaktik	Fagdidaktik med fokus på dansk/læsning/sprogforståelse	Teknologiforståelse/digitalisering	Specialpædagogik/inklusion	Skoleforskning/professionel læring	Forskning i læreruddannelse
• UCN	• VIA	• VIA	• UCN	• UCN	• UCN
• VIA	• UC SYD	• UC SYD	• UCL	• UC SYD	• UC SYD
• UC SYD	• UCL	• Absalon	• Absalon	• UCL	• UCL
• UCL	• Absalon	• KP	• KP		
• Absalon	• KP				
• KP					

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

STEM/STEAM/naturfagsdidaktik fremhæves på alle professionshøjskoler, og det samme gør fagdidaktik med fokus på dansk/læsning/sprogforståelse på fem ud af seks professionshøjskoler. Teknologiforståelse/digitalisering og specialpædagogik/inklusion fremhæves hver især på fire professionshøjskoler. Andre tematikker, som går på tværs af professionshøjskoler, inkluderer skoleforskning/professionel læring og forskning i læreruddannelse. Dertil kommer tematikker, som kun fremhæves på enkelte professionshøjskoler, herunder dialogisk pædagogik (UCN), æstetik og pædagogik (VIA) og erhvervsskoleforskning (Absalon). Den fulde liste over centrale forskningstematikker på læreruddannelsesområdet er præsenteret i tabel B-1 i bilag B.

Tematikkerne præsenteret i tabel 6-1 afspejler ikke overraskende de projekter, som forskningslederne beskriver, og også de største eksternt finansierede projekter på læreruddannelsesområdet (se opgørelse i tabel B-5 i bilag B). Naturfagsakademiet (NAFA), Naturfaglige kompetencer i folkeskolen (NATKOM; Absalon) og Copenhagen Honours College (CHC; KP) knytter sig til naturfag. Playful Learning-programmet er også et af de største eksternt finansierede projekter på læreruddannelsesområdet, der ligesom NAFA involverer alle professionshøjskoler.

6.2 Centrale forskningstematikker på pædagoguddannelsesområdet

Også på pædagoguddannelsesområdet er der betydelig overlap i centrale forskningstematikker på tværs af professionshøjskoler. Som vist i tabel 6-2 fremhæves specialpædagogik/familiesamarbejde/unge og udsathed på fire ud af seks professionshøjskoler, og det samme gør æstetik/legeforskning. Tre professionshøjskoler fremhæver henholdsvis børns trivsel, sciencepædagogik, kvalitet i dagtilbud og idræt/bevægelse. To professionshøjskoler fremhæver fritidspædagogik og pædagogisk entreprenørskab/innovation. Enkelte professionshøjskoler fremhæver tematikker som kulturpædagogik (UC SYD), pædagogers arbejde i psykiatrien (UC SYD) og pædagogers arbejdsvilkår (KP). Den fulde liste over centrale forskningstematikker på pædagoguddannelsesområdet er præsenteret i tabel B-2 i bilag B.

Tabel 6-2: Centrale forskningstematikker på pædagoguddannelsesområdet, som fremhæves på tværs af professionshøjskoler

Specialpædagogik/familiesamarbejde/unge og udsathed	Æstetik/legeforskning	Børns trivsel	Sciencepædagogik
• UCN • VIA • Absalon • KP	• UCN • UC SYD • UCL • Absalon	• UCN • VIA • Absalon	• UCL • Absalon • KP
Kvalitet i dagtilbud	Idræt/bevægelse	Fritidspædagogik	Pædagogisk entreprenørskab/innovation
• UCN • UC SYD • KP	• VIA • UC SYD • Absalon	• UCN • VIA	• VIA • Absalon

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Med hensyn til eksternt finansierede projekter fylder lege- (Playful Learning-programmet; Legekunst) og science-relaterede projekter (f.eks. NAVADA, KP; Science og teknologi i børnehøjde, UCL) også meget på pædagoguddannelsesområdet (se opgørelse over de største eksternt finansierede projekter i tabel B-5 i bilag B). Dertil er det flere eksternt finansierede projekter, som knytter sig til idræt og bevægelse. Flere forskningsledere beskriver dertil projekter relateret til anbringelsesområdet, og enkelte projekter relateret til voksne med udviklingshæmning (UCN) og køn og ulighed (KP).

6.3 Centrale forskningstematikker på sygeplejerskeuddannelsesområdet

Ved første øjekast er der større variation i forskningstematikkerne på sygeplejerskeuddannelsesområdet end på områderne beskrevet ovenfor. Her er det dog vigtigt at være opmærksom på, at interviewpersonerne fra VIA, UC SYD og UCL repræsenterer FoU-miljøer, som relaterer sig til et bredere udsnit af sundhedsuddannelser end blot sygepleje (jf. kapitel 2). Det betyder også, at der for nogle af forskningstematikkerne nedenfor vil være overlap med FoU-miljøer på de øvrige professionshøjskoler, som knytter sig til andre uddannelsesområder, og som derfor ikke er en del af kortlægningen.¹²

Samtidigt er der væsentlige overlap i forskningstematikker på tværs af professionshøjskolerne. På fire professionshøjskoler fremhæves teknologi/teknologiske hjælpemidler som et centralt forskningsfelt. Rehabilitering/hverdagsliv, forebyggelse, palliation, mental sundhed/forebyggelse af demens, ulighed/in- og eksklusion i sundhed og kroniske sygdomme/KOL er også eksempler på tværgående tematikker. En del forskningstematikker nævnes kun på enkelte professionshøjskoler, herunder

¹² F.eks. er rehabilitering og forebyggelse på Absalon centrale forskningstematikker under FoU-miljøet, som knytter sig til ergoterapeut- og fysioterapeutuddannelsesområdet.

patientsikkerhed (UCL), psykiatri (Absalon) og pårørende (KP). Den fulde liste over centrale forskningstematikker på sygeplejerskeuddannelsesområdet er præsenteret i tabel B-3 i bilag B.

Tabel 6-3: Centrale forskningstematikker på sygeplejerskeuddannelsesområdet, som fremhæves på tværs af professionshøjskoler

Teknologi/teknologiske hjælpemidler	Rehabilitering/hverdagsliv	Forebyggelse	Palliation	Mental sundhed/forebyggelse af demens	Ulighed/in- og eksklusion i sundhed	Kroniske sygdomme/KOL
• UCN • VIA • Absalon • KP	• VIA • UC SYD • UCL	• VIA • UC SYD	• UC SYD • Absalon	• VIA • UCL	• UCN • Absalon	• UCN • Absalon

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Note: På VIA, UCL og UC SYD er FoU-aktivitet på sygeplejerskeuddannelsesområdet en del af et bredere sundhedsfagligt FoU-miljø, hvorfor de fremhævede forskningstematikker ikke begrænser sig til sygeplejerskeuddannelsesområdet.

Eksempler på større eksternt finansierede projekter på sygeplejerskeuddannelsesområdet relaterer sig f.eks. til teknologi (IDEAHL, UCN) og ulighed i sundhed (Hjertens Glad, KP). Flere større projekter har dertil fokus på at styrke kvaliteten af sygeplejerskeuddannelsen (NurseEd, Absalon; Copenhagen Honors College i Sygepleje, KP).

6.4 Centrale forskningstematikker på socialrådgiveruddannelsesområdet

På socialrådgiveruddannelsesområdet er der igen store overlap i centrale forskningstematikker på tværs af professionshøjskoler. Fire ud af fem professionshøjskoler fremhæver anbringelsesområdet, og tre ud af fem beskæftigelsesområdet. Øvrige tværgående forskningstematikker inkluderer digitalisering, udsathed, psykiatri, tværfagligt samarbejde og socialpædagogik/børn og unge med funktionsvariationer. Enkelte forskningsledere nævner bl.a. myndigheder/myndighedsbetjening (VIA), omsorgstræthed/forråelse og rekruttering/tilknytning (UCL). Den fulde liste over centrale forskningstematikker på socialrådgiveruddannelsesområdet er præsenteret i tabel B-4 i bilag B.

Nogle af de større eksternt finansierede projekter på socialrådgiveruddannelsesområdet relaterer sig til udsatte unge (PMTO Teens, VIA; Bedre trivsel, KP), beskæftigelsesområdet (Varig tilknytning til arbejdsmarked, Absalon; Reconnect, KP) og anbringelsesområdet (Retten til egen historie, KP). Dertil nævner forskningslederne projekter relateret til bl.a. vold mod kvinder, børnemishandlingssager og plejefamilier.

Tabel 6-4: Centrale forskningstematikker på socialrådgiveruddannelsesområdet, som fremhæves på tværs af professionshøjskoler

Anbringelsesområdet	Beskæftigelsesområdet	Digitalisering	Udsathed
• VIA • UC SYD • Absalon • KP	• VIA • Absalon • KP	• UCL • KP	• UCL • KP
Psykiatri	Tværfagligt samarbejde	Socialpædagogik/børn og unge med funktionsvariationer	
• UC SYD • Absalon	• VIA • UC SYD	• UCL • Absalon	

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Note: Der er ikke et FoU-miljø, som knytter sig til socialrådgiveruddannelsesområdet på UCN.

Kortlægningen af centrale forskningsdagsordener viser også, at der er tematikker, som går på tværs af uddannelsesområder. Ikke overraskende er der overlap mellem læreruddannelses- og pædagoguddannelsesområdet, herunder med hensyn til STEM/science, specialpædagogik og inklusion. Det samme gør sig gældende mellem pædagoguddannelses- og socialrådgiveruddannelsesområdet, hvor udsatte børn og unge, psykiatri og social-/specialpædagogik går igen. Også sygeplejerskeuddannelsesområdet har tematiske overlap med de øvrige uddannelsesområder. Det er f.eks. tilfældet, når det kommer til digitalisering (overlap med socialrådgiveruddannelsesområdet), rekruttering (overlap med socialrådgiverområdet), bæredygtighed (overlap med pædagoguddannelsen) og bevægelse (overlap med pædagoguddannelsesområdet).

7. Vidensamarbejde

Et centralt formål med undersøgelsen er at kortlægge samarbejde omkring videnomsætning på professionshøjskolerne. Ved at samarbejde med eksterne partnere som universiteter og praksisaktører samt på tværs af de forskellige FoU-miljøer på professionshøjskolerne, er ambitionen at styrke kvaliteten af den viden, der bidrager til både uddannelser og praksis. I dette kapitel undersøger vi to typer samarbejde: 1) samarbejde mellem FoU-miljøer på professionshøjskolerne og 2) samarbejde mellem FoU-miljøer og eksterne partnere, herunder danske og udenlandske universiteter, kommuner og regioner.

Analyserne er baseret på de data, professionshøjskolerne har indrapporteret til Videnregnskab 2023, og som er bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer. Fokus er samarbejde omkring publikationer, og i modsætning til analyserne i kapitel 4 er der inddraget et bredere udvalg af publikationstyper, som omfatter forskningspublikationer (både BFI-tællende og ikke-tællende), conferencebidrag og undervisningsmaterialer. Denne tilgang giver et mere detaljeret og nuanceret billede af samarbejdets omfang og betydning for videnomsætningen på professionshøjskolerne.

Det er vigtigt at understrege, at samarbejde om publikationer kun er én af flere betydningsfulde former for samarbejde. Interviewundersøgelsen viser, at FoU-projekterne i professionshøjskolesektoren næsten altid bygger på tæt samarbejde med praksisaktører, såsom skoler, daginstitutioner, læger, plejecentre eller hjemmeplejen. Disse aktører sikrer, at de færdige produkter bliver anvendelsesorienterede, men de optræder sjældent som medforfattere eller medafsendere på publikationer. Dette forbehold er vigtigt at holde sig for øje i de følgende afsnit.¹³

Afsnit 7.1 undersøger, hvor stor en andel af det samlede antal publikationer, der er baseret på samarbejder inden for og uden for professionshøjskolesektoren. Afsnit 7.2 undersøger de specifikke samarbejdsrelationer inden for professionshøjskolesektoren, og afsnit 7.3 ser nærmere på, hvilke eksterne organiseringer/institutioner der samarbejdes med.

7.1. Et samlet overblik over vidensamarbejdet

Tabel 7-1 nedenfor giver et overblik over det samlede antal publikationer produceret af FoU-miljøerne knyttet til de fire store velfærdsuddannelser. Tabellen viser, hvor mange af publikationerne, der har involveret samarbejde med henholdsvis kolleger fra andre FoU-miljøer i professionshøjskolesektoren og med eksterne partnere (universiteter, kommuner, regioner og "øvrige partnere", herunder ministerier, styrelser og NGO'ere). Herudover fremgår det samlede antal samarbejdspartnere, der har været involveret i produktionen af publikationerne. I tolkningen af tabellen er to forhold væsentlige:

- **Samarbejde:** Vi ser kun på samarbejder med personer uden for det pågældende FoU-miljø på en bestemt professionshøjskole. F.eks. tæller det som et samarbejde, hvis VIA's FoU-miljø på læreruddannelsesområdet arbejder sammen med andre FoU-miljøer på VIA eller med miljøer på andre professionshøjskoler. Det tæller derimod ikke med, hvis kun kolleger inden for samme FoU-miljø på VIA samarbejder. Denne afgrænsning gør det muligt at fokusere på de tværgående relationer, der går på tværs af sektoren.
- **Samarbejdspartnere:** Viser antallet af partnere på institutionsniveau, der har deltaget i videnomsætningen. F.eks. tæller det som én samarbejdspartner, hvis VIA's FoU-miljø på læreruddannelsesområdet har samarbejdet med Aarhus Universitet om en publikation, uanset hvor mange personer fra universitetet der har bidraget. Hvis den samme publikation også involverer samarbejde med f.eks. Aalborg Universitet, vil det tælle som to samarbejdspartnere.

¹³ Et alternativ til at kortlægge samarbejder om publikationer ville baseret på det eksisterende datagrundlag være at kortlægge samarbejder omkring eksternt finansierede projekter. De indrapporterede data til Videnregnskab 2023 angiver imidlertid kun de primære partnere, som får andel i bevillingerne, og derfor vil praksispartnere og kommuner også være underrepræsenteret i analyser baseret på sådanne data.

Tabel 7-1: Antal publikationer, samarbejdspartnere og andel af publikationer, der involverede samarbejde med andre partnere inden for og uden for professionshøjskolesektoren (2023)

	Antal publikationer	Samarbejde inden for PH-sektoren (andel)	Samarbejdspartnere, PH-sektoren	Samarbejde uden for PH-sektoren (andel)	Samarbejdspartnere, uden for PH-sektoren
Læreruddannelsen	814	12 pct.	292	28 pct.	364
Pædagoguddannelsen	595	11 pct.	115	25 pct.	191
Sygeplejerskeuddannelsen	356	9 pct.	46	57 pct.	490
Socialrådgiveruddannelsen	215	8 pct.	21	23 pct.	74

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Note: Antallet af publikationer dækker over forskningspublikationer (både BFI og andre), conferencebidrag og undervisningsmaterialer. Samarbejde inden for/uden for professionshøjskolesektoren (PH-sektoren) viser, hvor stor en andel af publikationerne der er lavet i samarbejde med interne eller eksterne partnere uden for det pågældende FoU-miljø på professionshøjskolen. Samarbejdspartnere angiver det samlede antal miljøer/institutioner/organisationer, der har deltaget i arbejdet. Det dækker over personer fra andre FoU-miljøer, danske og udenlandske universiteter, kommuner, regioner og øvrige nationale og internationale partnere (fx ministerier og styrelser, analyse- og forskningscentre).

Tabel 7-1 viser, at cirka 10 pct. af publikationerne på tværs af FoU-miljøerne for de fire uddannelsesområder er lavet i samarbejde med andre FoU-miljøer i sektoren. Læreruddannelsesområdet og pædagoguddannelsesområdet ligger højest med henholdsvis 12 pct. og 11 pct. af publikationerne, der er lavet i samarbejde med andre miljøer i sektoren. Socialrådgiveruddannelsesområdet og sygeplejerskeuddannelsesområdet ligger lidt lavere med henholdsvis 8 pct. og 9 pct. Disse tal afspejler også forskellene i antallet af samarbejdspartnere, som FoU-miljøerne har haft. Her ses det, at FoU-miljøerne på læreruddannelsesområdet har haft betydeligt flere samarbejdspartnere end de andre uddannelsesområder.

FoU-miljøerne har haft betydeligt flere samarbejder omkring publikationer med partnere uden for professionshøjskolesektoren. Som vist i tabel 7-1, gælder dette i særlig grad FoU-miljøerne på sygeplejerskeuddannelsesområdet, hvor 57 procent af de samlede publikationer har haft eksterne samarbejdspartnere som medforfattere eller medafsendere. Med 490 eksterne samarbejdspartnere er sygeplejerskeuddannelsen også det område med flest samarbejder – et tal, der ligger markant højere end læreruddannelsesområdet, der med 364 eksterne samarbejdspartnere indtager andenpladsen.

7.2 Samarbejde på tværs af FoU-miljøer på professionshøjskolerne

Dette afsnit undersøger, hvilke FoU-miljøer der samarbejder med hinanden inden for professionshøjskolesektoren, og hvor meget disse samarbejder fylder. Til dette formål giver figur 7-1 nedenfor et detaljeret overblik over, hvor stor en andel af de enkelte FoU-miljøers samlede samarbejdspartnere, der kommer fra andre FoU-miljøer i sektoren. I læsningen af figuren, er en række forhold væsentlige:

- Procentangivelserne viser, hvor stor en andel af det samlede antal samarbejdspartnere – både inden for og uden for professionshøjskolesektoren, angivet længst til højre i figuren – de enkelte FoU-miljøer (rækker) har haft med andre FoU-miljøer inden for professionshøjskolesektoren (kolonner). For at gøre præsentationen mere enkel fokuseres der kun på, om der har været samarbejde med et FoU-miljø på en anden professionshøjskole, uden at angive hvilket uddannelsesområde det andet miljø tilhører.¹⁴
- Fordi de enkelte FoU-miljøer har forskellige antal samarbejdspartnere og mønstre for samarbejde, er procentangivelserne for de samme to miljøer ikke identiske. For eksempel ses det, at 15 pct. af de 55 samarbejdspartnere, som FoU-miljøet tilknyttet læreruddannelsesområdet på UCN har haft, er fra FoU-miljøer på VIA. Til gengæld er kun 5 pct. af de 237 samarbejdspartnere fra VIA's læreruddannelsesområde tilknyttet FoU-miljøer på UCN.

¹⁴ Andre analyser, som ikke er præsenteret i rapporten, viser dog, at samarbejdet oftest finder sted inden for samme uddannelsesområde, selvom der er mange eksempler på tværfagligt samarbejde.

Figur 7-1: De enkelte FoU-miljøers (rækker) samarbejde med andre FoU-miljøer inden for professionshøjskolesektoren (kolonner). Andele ud af det samlede antal samarbejdspartnere (2023)

	UCN	VIA	UC SYD	UCL	Absalon	KP	Samarbejdspartnere (total)
Læreruddannelse (UCN)	-	15 %	15 %	22 %	16 %	9 %	55
Læreruddannelse (VIA)	5 %	-	5 %	5 %	6 %	9 %	237
Læreruddannelse (UC SYD)	16 %	18 %	-	21 %	18 %	13 %	38
Læreruddannelse (UCL)	9 %	11 %	13 %	-	7 %	8 %	101
Læreruddannelse (Absalon)	6 %	10 %	9 %	13 %	-	17 %	77
Læreruddannelse (KP)	5 %	11 %	4 %	6 %	10 %	-	148
Pædagoguddannelse (UCN)	-	5 %	5 %	-	5 %	-	19
Pædagoguddannelse (VIA)	1 %	-	14 %	2 %	4 %	9 %	128
Pædagoguddannelse (UC SYD)	3 %	44 %	-	15 %	8 %	5 %	39
Pædagoguddannelse (UCL)	-	-	19 %	-	8 %	12 %	26
Pædagoguddannelse (Absalon)	2 %	15 %	7 %	10 %	-	17 %	41
Pædagoguddannelse (KP)	-	13 %	-	-	13 %	-	53
Sygeplejerskeuddannelse (UCN)	-	1 %	-	-	-	3 %	115
Sygeplejerskeuddannelse (VIA)	1 %	-	-	1 %	2 %	4 %	200
Sygeplejerskeuddannelse (UC SYD)	-	-	-	-	-	-	13
Sygeplejerskeuddannelse (UCL)	-	-	-	1 %	1 %	1 %	71
Sygeplejerskeuddannelse (Absalon)	-	2 %	1 %	-	1 %	7 %	81
Sygeplejerskeuddannelse (KP)	-	9 %	4 %	4 %	7 %	-	56
Socialrådgiveruddannelse (VIA)	3 %	-	8 %	5 %	3 %	-	39
Socialrådgiveruddannelse (UC SYD)	-	17 %	-	67 %	-	-	6
Socialrådgiveruddannelse (UCL)	-	20 %	30 %	-	-	10 %	10
Socialrådgiveruddannelse (Absalon)	-	-	-	-	-	50 %	2
Socialrådgiveruddannelse (KP)	-	3 %	-	-	3 %	-	38

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Figur 7-1 viser, at FoU-miljøerne på læreruddannelsesområdet har et bredt samarbejde på tværs af professionshøjskolesektoren. Alle FoU-miljøer på området har samarbejdet om publikationer med miljøer på andre professionshøjskoler i 2023. Desuden spiller samarbejdspartnere fra andre professionshøjskoler en vigtig rolle, da de udgør mellem 4 og 22 pct. af de enkelte miljøers samlede antal samarbejdspartnere. Interviewundersøgelsen understøtter dette resultat. Forskningsledere fremhæver således, at de mange fælles forskningstematikker (jf. kapitel 6) er en vigtig drivkraft for samarbejdet, og at de nationale videntcentre, som er koblet til læreruddannelsesområdet, skaber en stærk ramme for tværgående samarbejde.

FoU-miljøerne på pædagoguddannelsesområdet har også betydeligt samarbejde inden for professionshøjskolesektoren, men ikke helt så bredt som på læreruddannelsesområdet. Nogle FoU-miljøer har ingen samarbejder om publikationer med kolleger fra andre professionshøjskoler i 2023. Samtidig er der tegn på relativt stærke partnerskaber. For eksempel har FoU-miljøet på UC Syd haft 39 samarbejdspartnere, hvoraf 44 pct. kommer fra FoU-miljøer på VIA. På samme måde har VIA's FoU-miljø på pædagoguddannelsesområdet haft 128 samarbejdspartnere, og 14 pct. af disse er fra UC SYD. Samarbejdet spiller altså en relativt stor rolle for begge FoU-miljøer.

Samarbejde med andre professionshøjskoler fylder væsentligt mindre for FoU-miljøerne på sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsesområdet. I flere tilfælde har de enkelte miljøer ikke haft samarbejder om publikationer med andre professionshøjskoler og generelt udgør sådanne samarbejder kun en lille del af det samlede antal partnerskaber, der i højere grad er rettet mod eksterne partnere (se næste afsnit).

Det overordnede billede i figur 7-1 bakkes op af interviewundersøgelsen, som viser, at graden af samarbejde på tværs af professionshøjskoler varierer med uddannelsesområder. Generelt opleves det, at det tværgående samarbejde er blevet styrket, men især på sygeplejerskeuddannelsesområdet opleves der et betydeligt potentiale for yderligere at styrke samarbejdet. Samtidigt nævner interviewpersoner, at der er fagspecifikke forskelle, og at det på nogle forskningsområder kan være mere afgørende at se uden for end inden for professionshøjskolesektoren.

7.3 Eksterne samarbejdsrelationer

Dette afsnit undersøger, hvor meget samarbejdet med eksterne partnere betyder for de enkelte FoU-miljøer. Figur 7-2 nedenfor følger samme struktur som figur 7-1, men fokuserer på samarbejdspartnere uden for professionshøjskolesektoren. Disse inkluderer danske og udenlandske universiteter, kommuner, regioner samt øvrige nationale og internationale partnere. Sidstnævnte kategori dækker blandt andet ministerier, styrelser, NGO'er samt forsknings- og analyseinstitutter.

Figur 7-2 viser, at danske universiteter spiller en central rolle som samarbejdspartner på tværs af stort set alle FoU-miljøer. Universiteterne udgør mellem 8 pct. og 63 pct. af det samlede antal samarbejdspartnere i forbindelse med publikationer, som FoU-miljøerne har bidraget til i 2023. Dette tætte samarbejde med universitetssektoren er særligt markant inden for pædagoguddannelsesområdet. Flere interviewpersoner fremhæver det historiske og tætte bånd til DPU/Aarhus Universitet som afgørende for etableringen af fælles forskningsdagsordener, der fortsat resulterer i stærke og vedvarende samarbejder i dag.

Samarbejdet med udenlandske universiteter spiller en betydelig rolle i flere FoU-miljøer, især inden for læreruddannelsesområdet. Udenlandske universiteter er også en fremtrædende samarbejdspartner for lokale FoU-miljøer på pædagoguddannelsesområdet (VIA), sygeplejeuddannelsesområdet (VIA) og socialrådgiveruddannelsesområdet (KP). Interviewundersøgelsen viser, at nordiske universiteter er særligt centrale samarbejdspartnere, da man i FoU-miljøer på professionshøjskolerne beskæftiger sig med forskningsdagsordener, som i andre nordiske lande ofte vil ligge inden for universitetssektoren.

Figur 7-2: De enkelte FoU-miljøers (rækker) samarbejde med aktører uden for professionshøjskolesektoren (kolonner). Andele ud af det samlede antal samarbejdspartnere (2023)

	Danske universiteter	International universiteter	Kommuner	Regioner	Øvrige nationale/internationale	Samarbejdspartnere (total)
Læreruddannelse (UCN)	20 %	2 %	-	-	2 %	55
Læreruddannelse (VIA)	32 %	19 %	5 %	5 %	9 %	237
Læreruddannelse (UC SYD)	13 %	-	-	-	-	38
Læreruddannelse (UCL)	21 %	19 %	1 %	2 %	10 %	101
Læreruddannelse (Absalon)	17 %	13 %	1 %	-	13 %	77
Læreruddannelse (KP)	39 %	12 %	2 %	1 %	9 %	148
Pædagoguddannelse (UCN)	63 %	5 %	-	-	16 %	19
Pædagoguddannelse (VIA)	14 %	14 %	5 %	-	38 %	128
Pædagoguddannelse (UC SYD)	15 %	-	5 %	-	5 %	39
Pædagoguddannelse (UCL)	50 %	-	-	-	12 %	26
Pædagoguddannelse (Absalon)	29 %	2 %	2 %	-	15 %	41
Pædagoguddannelse (KP)	45 %	11 %	4 %	4 %	9 %	53
Sygeplejerskeuddannelse (UCN)	35 %	7 %	1 %	45 %	8 %	115
Sygeplejerskeuddannelse (VIA)	20 %	44 %	0 %	24 %	4 %	200
Sygeplejerskeuddannelse (UC SYD)	8 %	-	-	77 %	15 %	13
Sygeplejerskeuddannelse (UCL)	46 %	18 %	1 %	24 %	6 %	71
Sygeplejerskeuddannelse (Absalon)	37 %	2 %	1 %	37 %	10 %	81
Sygeplejerskeuddannelse (KP)	34 %	4 %	4 %	34 %	2 %	56
Socialrådgiveruddannelse (VIA)	54 %	5 %	-	-	23 %	39
Socialrådgiveruddannelse (UC SYD)	-	-	17 %	-	-	6
Socialrådgiveruddannelse (UCL)	30 %	10 %	-	-	-	10
Socialrådgiveruddannelse (Absalon)	50 %	-	-	-	-	2
Socialrådgiveruddannelse (KP)	16 %	50 %	-	3 %	26 %	38

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Kommunale samarbejdspartnere fylder generelt ikke meget i samarbejdsrelationerne præsenteret i figur 7-2. Dette hænger sammen med, at dette kapitel undersøger samarbejde om publikationer. Interviewundersøgelsen viser, at kommunale aktører og praksispartnere fra dagtilbud, skoler og sundhedsvæsenet ofte er vigtige samarbejdspartnere, der sikrer, at professionshøjskolernes forskning er relevant og praksisnær. Forskningsledere fortæller, at kommunerne oftere bidrager til projekter, hvor de spiller en central rolle i idéudvikling og implementering i praksis. Sådanne samarbejdsrelationer indfanges ikke, når det anvendte mål er samarbejde om publikationer. Analysen undervurderer derfor den reelle betydning af kommuner og andre lokale praksisaktører i FoU-miljøernes aktiviteter.

Samarbejde om publikationer med regionale aktører spiller primært en rolle for FoU-miljøerne omkring sygeplejerskeuddannelserne, hvor regionerne er en af de vigtigste samarbejdspartnere. På dette område udgør regionerne mellem 24 og 77 pct. af samarbejdspartnerne på tværs af de forskellige FoU-miljøer på professionshøjskolerne. Dette billede er på mange

måder forventeligt, givet regionernes opgaver inden for sundhedsområdet, hvor særligt hospitalsansatte partnere fremhæves af interviewpersonerne som centrale samarbejdspartnere. Forskningsledere fremhæver også, at regionerne er vigtige partnere, ikke kun for deres bidrag til projektarbejdet og publikationer, men også på grund af hospitalsforskernes stærke erfaring med at søge og tiltrække eksterne projektmidler.

Næsten alle FoU-miljøer samarbejder med øvrige typer af nationale og internationale partnere, selvom disse generelt spiller en mindre rolle som samarbejdspartnere sammenlignet med f.eks. universiteterne. Kategorien dækker en bred vifte af aktører, der ofte er specifikke for de enkelte uddannelsesområder. For eksempel samarbejder FoU-miljøerne inden for pædagoguddannelsesområdet ofte med BUPL, mens VIVE regelmæssigt bidrager til evalueringer inden for socialrådgiveruddannelsesområdet.

Bilag A. Metodebilag

I det følgende bilag præsenteres og uddybes de datakilder og metoder, som kortlægningen bygger på. Kortlægningen baserer sig overordnet på tre datakilder: 1) Kvantitative data indrapporteret af de enkelte professionshøjskoler til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer, 2) interviews med forskningsledere fra FoU-miljøerne på de fire store velfærdsuddannelsesområderne samt forskningsdirektører/-chefer fra hver professionshøjskole.

A.1 Kvantitative data fra *Fremtidens Forskningsindikatorer*

Fremtidens Forskningsindikatorer er et samarbejde mellem professionshøjskolerne og Uddannelses- og Forskningsstyrelsen om de indikatorer, der fremover skal bruges til at måle og rapportere professionshøjskolernes FoU-aktiviteter.

Det er vigtigt at bemærke, at de kvantitative data i rapporten overordnet set svarer til de data, der er behandlet, valideret af alle professionshøjskoler selv, godkendt og indrapporteret til Danmarks Statistik og samlet i Professionshøjskolernes Videnregnskab 2023.¹⁵ Dette datasæt er jf. aftalen med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen blevet bearbejdet og udvidet, så data fra de enkelte professionshøjskoler nu i de fleste tilfælde er opdelt på de fire store velfærdsuddannelser, der er genstand for denne kortlægning. Denne ekstra behandling er foretaget af professionshøjskolerne selv via en arbejdsgruppe nedsat under Netværk for Direktører med Ansvar for Forskning (NDAF) og med involvering af relevante repræsentanter fra alle institutioner og UC Viden-enheden som del af professionshøjskolernes arbejde med at udvikle fremtidens dataredskaber for forskning og udvikling i samarbejde med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

Data er således indsamlet, valideret og indrapporteret af professionshøjskolerne og UC Viden-enheden som led i udarbejdelsen af et prøvetræk med anvendelse af de nye indikatorer. Processen er udført i 2024 med udgangspunkt i de godkendte data fra Videnregnskab 2023 og i overensstemmelse med de retningslinjer, der er fastlagt af NDAF gennem Arbejdsgruppen for Fremtidens Forskningsindikatorer og i samarbejde med Ressource- og Administrationsudvalget (RADU).

Prøvetrækket for 2023 omfatter altså velkendte data fra videnregnskabet beriget med en række nye data, jf. den ekspliciterede forventning fra Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. Det drejer sig overordnet om følgende nye datatyper: data vedr. uddannelsesaffiliering af publikationer, årsværk og projekter; data vedr. eksternt finansierede projekter samt data vedr. projekt- og publikationssamarbejder. Det er en type af data, der særligt for uddannelsesaffilierings vedkommende er vanskelige at tilvejebringe simpelt, kvantitativt og objektivt. For så vidt angår uddannelsesaffiliering vil FoU-aktiviteter og publikationer ofte have relevans for mere end en uddannelsesretning. Men for at få brugbare data er det nødvendigt at træffe nogle valg om prioritering af affiliering på et mindre antal uddannelser. Det er således også sket i forbindelse med udarbejdelsen af prøvetrækket for 2023, hvor der med godkendelse fra NDAF er truffet nogle dataforsimplende valg om affiliering til 1-2 primære uddannelsesområder.

Dette valg medfører en dataskævhed, hvor det typisk er de største uddannelsesområder, der tilgodeses i affilieringen, og det giver en særskilt udfordring for opgørelsen på de professionshøjskoler, hvor forskningsaktiviteterne overvejende finder sted forankret i uddannelsesstøttende forskningsmiljøer. Dermed repræsenterer prøvetrækket heller ikke en nøjagtig opgørelse af det præcise antal årsværk, publikationer mv. knyttet til de enkelte uddannelsesområder, og en sådan nøjagtig opgørelse vil være umulig at lave helt præcist. Med det in mente repræsenterer prøvetrækket alligevel et i de overordnede linjer retvisende billede for hovedfordelingen af relevansen af aktiviteter, publikationer og årsværk mv. på de fire store velfærdsuddannelser. Herunder skal det bemærkes, at også de nye typer af data, hvor prøvetrækket supplerer de eksisterende videnregnskabsdata, er udarbejdet i samarbejde med og valideret af alle professionshøjskoler, og at alle valg vedr. udarbejdelsen af data er foretaget i samråd med og med godkendelse af NDAF.

Via Danske Professionshøjskoler er dette prøvetræk stillet til rådighed for udarbejdelsen af herværende analyser, og i forbindelse med rapporten har Rambøll benyttet følgende data fra Fremtidens Forskningsindikatorer:

¹⁵ Se <https://xn--danskeprofessionshjskoler-xtc.dk/forskning-paa-professionshoejskolerne/>

A.1.1 FoU-årsværk

Fremtidens Forskningsindikatorer indeholder indberetninger om det samlede antal FoU-årsværk fordelt på alle uddannelsesområder pr. institution (dvs. professionshøjskole) i 2023. Definitionen af FoU-årsværk følger Danmarks Statistiks definitioner. Her defineres FoU-personale som personer beskæftiget med forskning og udvikling i mindst 10 pct. af arbejdstiden (ca. 160 timer pr. år for en fuldtidsansat),¹⁶ mens et årsværk er samtlige antal timer på de enkelte job, summeret op til fuldtidsbeskæftigede (1 fuldtidsbeskæftiget = 1.924 timer pr. anno).¹⁷

Kortlægningen af antallet af FoU-årsværk på de fire store velfærdsuddannelser tager udgangspunkt i data på uddannelsesområder (UGRP-niveau) for henholdsvis sygeplejerskeuddannelsesområdet (6561_Sygeplejerske, prof. bach.), pædagoguddannelsesområdet (6575_Pædagog, prof. bach.), læreruddannelsesområdet (6573_Lærer, prof. bach.) og socialrådgiveruddannelsesområdet (6581_Socialrådgiver, prof. bach.).

Disse data giver ikke mulighed for at skelne mellem FoU-medarbejdere med og uden ph.d.-grad på uddannelsesniveau. I Fremtidens Forskningsindikatorer foreligger disse data kun på institutionsniveau på tværs af alle uddannelsesområder. For at kortlægge antallet af medarbejdere med ph.d.-grader har Rambøll derfor benyttet data fra interviews, som beskrevet nedenfor.

A.1.2 Finanslovsbevilgede midler på institutionsniveau

Fremtidens Forskningsindikatorer indeholder data om det samlede antal finanslovsbevilgede midler (den statslige basisbevilling) til FoU-aktiviteter på institutionsniveau på tværs af alle uddannelsesområder i 2023. Den måde data er opgjort gør, at det ikke er muligt at beregne, hvor stor en andel af de finanslovsbevilgede midler der specifikt går til FoU-aktiviteter knyttet til de fire store velfærdsuddannelsesområder. På baggrund af interviews med forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer har Rambøll indhentet information om fordelingen af basisbevilling til FoU på uddannelsesområder, som beskrevet nedenfor.

A.1.3 Eksternt finansierede projekter

Fremtidens Forskningsindikatorer indeholder data om professionshøjskolernes omsætning af eksterne projektfansierede midler for regnskabsåret 2023. Data er angivet på projektnummerniveau, og projektnumrene er unikke for hver enkelt professionshøjskole. Det vil altså sige, at de projekter, som der samarbejdes omkring på tværs af professionshøjskoler, fremgår for hver enkel professionshøjskole.

Data inkluderer oplysninger om projektets navn, bevillingsgiver, typen af bevillingsgiver (fx fonde, ministerier, styrelser, EU-midler osv.), partnerkredsen af økonomiske partnere, hvilke uddannelsesområder (UGPR-niveau) der har omsat midlerne, institutionsnavn samt oplysninger om eventuelle projektsamarbejder med andre professionshøjskoler.

Rambøll har anvendt indberetningerne om omsætning af ekstern finansiering til flere formål. For det første har vi brugt dem til at beregne omsætningen af eksterne midler til FoU-aktiviteter på de fire store velfærdsuddannelser for hver professionshøjskole (hvor vi som ved årsværk har benyttet data på UGRP-niveau). Derudover har vi analyseret, hvem de største bevillingsgivere har været, både for de enkelte uddannelsesområder og samlet for de fire store velfærdsuddannelser på tværs af alle professionshøjskolerne. Endelig har vi i bilagsmaterialet inkluderet analyser af de økonomiske samarbejdspartnere, der har været involveret i de fem største projekter inden for hvert uddannelsesområde.

A.1.4 Videnomsætning

Som en del af Fremtidens Forskningsindikatorer blev der i september 2024 trukket data fra UC Viden-enheden om publikationer i professionshøjskolesektoren for perioden 2020-2023. Datasættet indeholder detaljerede oplysninger på publikationsniveau, herunder institutionen, hvor bidragsyderne er tilknyttet, publikationens titel og ID (UUID), året for publikationen, publikationstype (fx videnskabelig publikation, conferencebidrag eller undervisningsmateriale), publikationens art (forskning, formidling eller undervisning) og oplysninger om eksterne partnere/organisationer, der har bidraget til publikationerne. Datasættet inkluderer også beregninger, der dels angiver, hvilke fagområder der har bidraget hvor meget til hver

¹⁶ Se <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/udviklingsaktiviteter-i-erhvervslivet/udviklingsaktiviteter-i-erhvervslivet--hovedtabel/a-forsk>

¹⁷ Se <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/erhvervsstruktur-og-arbejdsmarkedsstatistik/aarsvaerk>

publikation, og dels identificerer eksterne partnere, der har samarbejdet om publikationer med FoU-medarbejdere på professionshøjskolerne.

I analyserne har vi udelukkende benyttet data fra 2023. Dette valg er truffet for at sikre, at resultaterne harmonerer med resten af kortlægningen.

Data om vidensomsætning er benyttet til flere formål. For det første har Rambøll for hvert FoU-miljø inden for de fire store velfærdsuddannelsesområder beregnet: (1) antallet af publikationer, der opfylder kravene for videnskabelige publikationer i henhold til Den Bibliometriske Forskningsindikator (BFI), (2) antallet af formidlingsprodukter (fx podcasts, anmeldelser og indlæg i medier) og (3) antallet af undervisningsmaterialer (fx lærebøger og bidrag til lærebøger). For alle tre kategorier er interne dubletter fjernet for at sikre, at den samme publikation kun tælles én gang i hvert FoU-miljø. Hvis FoU-medarbejdere har samarbejdet om det samme produkt på tværs af forskningsmiljøer, er publikationen medtaget i opgørelsen for hvert af miljøerne, men den er blevet vægtet, så den kun tælles med én gang, når vi ser på det samlede antal produkter på tværs af alle FoU-miljøer.

For det andet er data benyttet til at beregne, hvor mange af det samlede antal publikationer FoU-miljøerne har samarbejdet om, både internt i professionshøjskolesektoren og med eksterne partnere (f.eks. danske eller udenlandske universiteter, kommuner og regioner). I disse analyser betragtes det som et samarbejde, hvis andre FoU-kolleger eller eksterne partnere er angivet som medforfattere eller medbidragsydere.

A.2 Kvalitative data fra interviews med forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer

Som en del af kortlægningen har Rambøll gennemført interviews med tre til fem forskningsledere fra de fire store velfærdsområder samt en forskningsdirektør/-chef fra hver professionshøjskole. Forskningsdirektørerne på de enkelte professionshøjskoler har selv udpeget de relevante interviewpersoner, og Rambøll har i alt gennemført 30 interviews. Formålet med disse interviews var at supplere 2023-prøvetrækket fra Fremtidens Forskningsindikatorer med en mere detaljeret indsigt i forskningsmiljøernes kapacitet og kompetencer samt forskningsmæssige styrkepositioner.

Dataindsamlingen blev gennemført som semistrukturerede interviews, hvor interviewpersonerne blev spurgt til en række centrale tematikker:

Interviews med forskningsledere:

- *Organisering, bemanding og finansiering:* I den første del af interviewene blev forskningslederne bedt om at beskrive forskningsmiljøernes ledelse og organisering. De blev også spurgt til forskningskapaciteten og -kompetencerne i deres miljøer, herunder antallet af FoU-medarbejdere (der bruger mere end henholdsvis 10 pct. eller 30-40 pct. af deres arbejdstid på FoU-aktiviteter), antallet af kolleger med ph.d.-grad samt fordelingen på adjunkter, docenter og lektorer. Dertil blev forskningslederne bedt om at angive størrelsen på deres basisbevilling og ekstern finansiering af FoU-miljøet i 2024, angivet i runde tal.
- *Forskningsfelter og samarbejde:* I anden del af interviewene blev forskningslederne bedt om at beskrive deres primære forskningsfelter og vurdere, hvor de står stærkest. De blev også spurgt til felternes betydning for henholdsvis uddannelser og praksis, ligesom de blev bedt om at identificere deres vigtigste samarbejdspartnere.
- *FoU-projekter:* I tredje del blev forskningslederne bedt om at beskrive de 1-3 største og mest betydningsfulde forskningsprojekter. Fokus var på emnerne for projekterne, de primære samarbejdspartnere og projekternes indvirkning på uddannelse og praksis.
- *Publikationer og formidling:* I den sidste del af interviewene blev forskningslederne spurgt om, hvilke forskningsfelter deres FoU-miljø står stærkt på i forhold til videnskabelige publikationer og formidling af forskning. De blev også spurgt, om miljøerne har en strategi for publikation og formidling.

Interviews med forskningsdirektørerne/-cheferne:

- Disse interviews fulgte i store træk de samme tematikker som dem, der blev behandlet med forskningslederne. Fokus var dog her på tværgående perspektiver, hvor direktørerne blev bedt om f.eks. at vurdere FoU-miljøernes organisering, styrker og svagheder på tværs af de fire store velfærdsuddannelsesområder på professionshøjskolen.

De gennemførte interviews har tilført værdifulde perspektiver og nuancer til de kvantitative data fra Fremtidens Forskningsindikatorer. Der er dog også en række opmærksomhedspunkter forbundet med brugen af disse data. Det første knytter sig til de forskellige måder, hvorpå FoU-miljøerne på professionshøjskolerne er organiseret – særligt i forhold til, hvor direkte de er knyttet til de enkelte uddannelsesområder. F.eks. er forskning inden for sygeplejerskeuddannelsesområdet ved VIA, UCL og UC SYD en del af bredere sundhedsfaglige FoU-miljøer. På UCL er FoU på skoleområdet og det pædagogiske område primært samlet under forskningsafdelingen "Pædagogik og Samfund." Disse organisatoriske forskelle har i nogle tilfælde gjort det vanskeligt at koble de kvalitative data til de enkelte uddannelsesområder. I rapporten har vi løbende gjort opmærksom på, hvor de organisatoriske forhold har betydning for fortolkningen af data. Desuden har vi, i de tilfælde, hvor det har været muligt, opdelt de kvalitative data, så de bedre harmonerer med de fire store velfærdsuddannelsesområder og dermed med data fra Fremtidens Forskningsindikatorer. Det er f.eks. tilfældet ved analysen af FoU-medarbejdere med en ph.d.-grad.

En anden opmærksomhed knytter sig til, at flere af oplysningerne fra interviewpersonerne – f.eks. det konkrete antal medarbejdere tilknyttet FoU-miljøerne – i nogen grad baserer sig på skøn fra forskningsledernes side. Som flere interviewpersoner påpegede, skyldes dette dels forskellige måder at opgøre tallene på og dels manglende direkte adgang til præcise data i de lokale systemer og registre. Selvom disse forhold skaber en vis usikkerhed omkring præcisionen af de angivne tal i kortlægningen, flugter resultaterne med de overordnede tendenser, der ses i 2023 i data fra Fremtidens Forskningsindikatorer.

Bilag B. Tabeller og figurer der henvises til i rapporten

Tabel B-1: Centrale forskningstematikker på læreruddannelsesområdet (2024)

UCN	• STEAM, med særligt blik på arts • Dialogisk pædagogik; filosofi med børn • In- og eksklusion; børn og unge i udsatte positioner; specialpædagogik • Skoleforskning, herunder professionelle læringsfællesskaber samt mentor- og lærer-startsordninger • Feedback i læreruddannelsen med henblik på læreruddanneres kompetencer
VIA	• STEM og naturfagsdidaktik • Teknologiforståelse • Matematisk forståelse og matematik- vanskeligheder • Sprogforståelse og sprogvanskeligheder (herunder ordblindhed) • Æstetik og pædagogik
UC SYD	• STEM og naturfagsdidaktik • Teknologiforståelse • Fagdidaktik med fokus på dansk og læsning • Skoleforskning og professionel læring • Forskning i læreruddannelse
UCL	• STEM og naturfagsdidaktik • Special- og socialpædagogik; inklusion • Didaktik i skole og læreruddannelse; læremidler • Skoleforskning, herunder dansk/læsning og historie/kultur
Absalon	• Fagdidaktik med særligt fokus på matematik/naturfag og dansk • Teknologiforståelse, AI og digitale teknologier og designs • Tværdisciplinær didaktik med særligt fokus på bæredygtighed • Erhvervsskoleforskning; didaktik og læringsteknologi i EUD • Specialpædagogik, inklusion og diversitet; børn og unge i udsatte positioner
KP	• Naturfagsdidaktik • Digitalisering i skolen; teknologiforståelse og digital dannelse • Fagdidaktik med fokus på dansk • Fagdidaktisk praksis og det almindidaktiske område • Diversitet i deltagelse og socialfaglig inklusion

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Tabel B-2: Centrale forskningstematikker på pædagoguddannelsesområdet (2024)

UCN	• Trivsel og mistrivsel • Kvalitet i dagtilbud; legeforskning • Skole- og fritidspædagogik • In- og eksklusion; børn og unge i udsatte positioner • Specialpædagogik, herunder børn og voksne med handicap
VIA	• Børns trivsel • Krop, idræt og bevægelse • Hverdagsliv og fritidspædagogik • Specialpædagogik • Social innovation i pædagogisk praksis
UC SYD	• Barndomspædagogik og kvalitet i dagtilbud • Æstetik, leg, bevægelse og teknologier i pædagogikken • Kulturpædagogik • Pædagogers arbejde i psykiatrien • Pædagogfaglig dannelse og professionsfaglig identitet
UCL	• Legeforskning • Science og STEM • Pædagogiske praksisser
Absalon	• Børns læring og trivsel; tværprofessionelt samarbejde og børns trivsel • Familiesamarbejde • Bevægelse, krop og læring • Æstetik, kunst, musik, natur og sciencepædagogik • Pædagogisk entreprenørskab og kreativitet
KP	• Børneområdet og kvalitet i dagtilbud • Sciencepædagogik, bæredygtighed og naturpædagogik • Unge og udsathed • Profession, arbejdsvilkår og tværprofessionelle samarbejder

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Tabel B-3: Centrale forskningstematikker på sygeplejerskeuddannelsesområdet (2024)

UCN	• Digitaliseret teknologi og digital transformation • Kroniske sygdomme • "Fundamentals of care" • In- og eksklusion i sundhed • Brugerinvolverede metoder
VIA	• Teknologiske hjælpemidler • Fysisk aktivitet • Deltagelse i hverdagslivet, livsduelig og mestring; faldforebyggelse • Mental sundhed og forebyggelse af sygdom/demens
UC SYD	• Sundhedsfremme • Forebyggelse • Pleje og behandling • Rehabilitering • Palliation
UCL	• Rehabilitering og hverdagsliv • Diagnostik og patientsikkerhed • Sund aldring og demens
Absalon	• Sundheds- og velfærdsteknologi • Palliation • KOL og lungesygdomme • Psykiatri • Udvikling af det nære sundhedsvæsen; ulighed i sundhed
KP	• Omsorg og teknologi • Pårørende • Bæredygtighed • Rekruttering

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Tabel B-4: Centrale forskningstematikker på socialrådgiveruddannelsesområdet

UCN	<i>UCN har ikke et FoU-miljø, som knytter sig til socialrådgiveruddannelsesområdet.</i>
VIA	• Anbringelser • Beskæftigelsesområdet • Myndigheder og myndighedsbetjening • Integrerede, tværprofessionelle velfærdsindsatser
UC SYD	• Anbringelser og inddragelse af familier og netværk • Psykiatri (både børn/unge og voksne) • Tværfagligt samarbejde • Professionsetik og omsorgstræthed/-forråelse
UCL	• Udsathed • Inklusion og hverdagsliv • Special-/socialpædagogik • Rekruttering og tilknytning • Digitalisering af den offentlige forvaltning
Absalon	• Anbringelser • Børn og unge med diagnoser og funktionsvariationer • Psykiatri, handicap og psykisk mistrivsel • Beskæftigelsesområdet
KP	• Anbringelsesområdet og udsatte børn • Udsatte hjemløse og voldsudsatte kvinder • Beskæftigelse på socialområdet • Digitalisering

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Tabel B-5: De fem projekter fra hvert uddannelsesområde, hvor der er omsat for flest eksterne midler (2023)

Velfærds-uddan-nelse	Projekt navn	Institution	Bevillingsgivere	Partnere (øvrige bevil-lingsmodtagere)	Omsætning af eks-tern finansiering
Lærer-uddan-nelsen	LUFUO CHC-team	KP	Novo Nordisk Fonden	Ingen angivet	2.608.978
	Play@Heart	VIA	LEGO Fonden	UCL, KP, Absalon, UC Syd, UCN	2.066.780
	NAFA	VIA	Novo Nordisk Fonden	ASTRA, KP, Absalon, UCL, UC Syd, UCN, SDU, AAU, AU, KU	1.749.302
	NAFA	VIA	VILLUM FONDEN	ASTRA, KP, Absalon, UCL, UC Syd, UCN, SDU, AAU, AU, KU	1.749.302
	GreenEdTech	VIA	Innovationsfonden	Aalborg Universitet, AAU, CLIO	1.573.035
Pæda-gog-uddan-nelsen	PUFOU NAVADA	KP	Novo Nordisk Fonden	KU	3.134.266
	LEGO/Playfull learning	VIA	LEGO Fonden	Absalon, UCN, UCL, KP, LEGO Fonden, UC Syd	2.284.202
	Play@Heart	VIA	LEGO Fonden	UCL, KP, Absalon, UC Syd, UCN	2.066.780
	Playful Learning - Fase 3	UCN	LEGO Fonden	UCN, KP, VIA, UC Syd, UCL, Absalon	1.105.200
	Science og teknologi i børnehøjde	UCL	Novo Nordisk Fonden	Odense Kommune	1.079.242
Sygeple-jerskeud-dannel-sen	SPU4 CHC-S Følgeforskning	KP	Novo Nordisk Fonden	Universitetshospitalernes Center for Sundhedsfaglig Forskning	1.721.086
	CSY NURSEED AP2+3	Absalon	Innovationsfonden	Ingen angivet	1.515.672
	CSY PEP – Global	Absalon	Novo Nordisk Fonden	VIA og KP	710.231
	Ph.d.-stipendiat	UCL	Esbjerg Sygehus	TAKEDA og Odense Universi-tetshospital (OUH), Trygfon-den	589.551
	IDEAHL	UCN	Horizon Europe	15 internationale universite-ter og professionshøjskoler	585.683
Social-rådgiver-uddan-nelsen	SOC Reconnect	KP	Novo Nordisk Fonden (NNF)	Roskilde Universitet	3.716.544
	NUBU Bedre trivsel	KP	TrygFonden	8 kommuner	2.583.515
	PMTO Teens	VIA	A.P. Møller Fonden	8 kommuner og VIVE	887.838
	ISEFOU Ph.d.-stipendiat	KP	Danmarks Frie Forsknings-fond (DFF)	RUC og AU	838.900
	SOCFOU Retten til sin egen historie	KP	Museum Sydlyn S/I	Danmarks Omsorgsmuseum	802.541

Kilde: Analysen er baseret på data indrapporteret til Videnregnskab 2023 og bearbejdet i regi af Fremtidens Forskningsindikatorer.

Note: Data i tabellen er baseret på de projektnumre, som de enkelte professionshøjskoler har indrapporteret. Projekterne, som går på tværs af professionshøjskoler, har forskellige projektnumre for de forskellige professionshøjskoler. Nogle projekter er også underinddelt i forskellige projektnumre inden for den enkelte professionshøjskole. Projektnavnene er de, der er angivet af professionshøjskolerne, bortset fra, at Rambøll har udeladt personhenførbare data i forbindelse med ph.d.-stipendiaterne.

Bilag C. Medarbejderkapacitet på tværs af FoU-miljøer

Tabel C-1: Medarbejderkapacitet i FoU-miljøer på læreruddannelsesområdet (2024)

	Antal medarbejdere i FoU-miljø	Antal med mere end ca. 1/3 tid til FoU	Antal med ph.d.-grad	Antal docenter
UCN	50-60	10-20	9	2
VIA (Didaktik og pæda- gogik)	90-100	20-30	36	7
UC SYD	30-40	10-20	15	2
UCL (Pædagogik og Sam- fund)	80-90	40-50	30	7
Absalon	40-50	40-50	20	5
KP	80-90	40-50	41	9

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Note: Antallet af medarbejdere samt antallet af medarbejdere med mere end ca. 1/3 tid til FoU er angivet som intervaller givet usikkerhed forbundet med estimaterne.

Tabel C-2: Medarbejderkapacitet i FoU-miljøer på pædagoguddannelsesområdet (2024)

	Antal medarbejdere i FoU-miljø	Antal med mere end ca. 1/3 tid til FoU	Antal med ph.d.-grad	Antal docenter
UCN	10-20	<10	10	2
VIA (Pædagogik og delta- gelse)	60-70	20-30	21	5
UC SYD	30-40	<10	11	2
UCL		Se tabel C-1		
Absalon	20-30	10-20	13	3
KP	30-40	30-40	32	6

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Note: Antallet af medarbejdere samt antallet af medarbejdere med mere end ca. 1/3 tid til FoU er angivet som intervaller givet usikkerhed forbundet med estimaterne.

Tabel C-3: Medarbejderkapacitet i FoU-miljøer på sygeplejerskeuddannelsesområdet (2024)

	Antal medarbejdere i FoU-miljø	Antal med mere end ca. 1/3 tid til FoU	Antal med ph.d.-grad	Antal docenter
UCN	20-30	<10	16	2
VIA (Sundhed og vel- færdsteknologi)	60-70	10-20	35	7
UC SYD (Sundhedsforsk- ning)	20-30	10-20	12	2
UCL (Sundhedsforskning)	40-50	20-30	28	4
Absalon	10-20	10-20	12	2
KP	30-40	20-30	18	8

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Note: Antallet af medarbejdere samt antallet af medarbejdere med mere end ca. 1/3 tid til FoU er angivet som intervaller givet usikkerhed forbundet med estimaterne.

Tabel C-4: Medarbejderkapacitet i FoU-miljøer på socialrådgiveruddannelsesområdet (2024)

	Antal medarbejdere i FoU-miljø	Antal med mere end ca. 1/3 tid til FoU	Antal med ph.d.-grad	Antal docenter
UCN	UCN har ikke et FoU-miljø, som knytter sig til socialrådgiveruddannelsesområdet.			
VIA (Social udsathed)	30-40	<10	6	1
UC SYD, Socialt arbejde, forvaltning og kommuni- kation	10-20	<10	4	2
UCL, Velfærdsforskning	10-20	10-20	9	1
Absalon	<10	<10	7	1
KP	60-70	10-20	17	5

Kilde: Rambølls interviewundersøgelse blandt forskningsledere og forskningsdirektører/-chefer.

Note: Antallet af medarbejdere samt antallet af medarbejdere med mere end ca. 1/3 tid til FoU er angivet som intervaller givet usikkerhed forbundet med estimaterne.